

ROBERT DŽORDAN

TOČAK VREMENA

KNJIGA ČETVRTA

DOLAZAK SENKE

Preveli
Ivan Jovanović i Dejan Ilić

— Laguna —

Naslov originala
Robert Jordan
The Shadow Rising
Book Four of The Wheel of Time

Copyright © 1992 by Bandersnatch Group, Inc.
All rights reserved.

Translation Copyright © 2005, 2023 za srpsko izdanje, LAGUNA

Posvećeno
Robertu Marksu

Piscu, učitelju, učenjaku, filozofu, prijatelju i inspiraciji

SADRŽAJ

	MAPE	10, 11, 453
Poglavlje 1	ZAMETAK SENKE	13
Poglavlje 2	KOMEŠANJA U ŠARI	41
Poglavlje 3	ODRAZI	68
Poglavlje 4	STRUNE	82
Poglavlje 5	ISPITIVAČI	87
Poglavlje 6	PROLAZI	95
Poglavlje 7	IGRANJE VATROM	109
Poglavlje 8	TVRDE GLAVE	121
Poglavlje 9	ODLUKE	132
Poglavlje 10	KAMEN STOJI	143
Poglavlje 11	SKRIVENE STVARI	153
Poglavlje 12	TANČIKO ILI KULA	167
Poglavlje 13	GLASINE	174
Poglavlje 14	MAJENSKI OBIČAJI	181
Poglavlje 15	KROZ DOVRATAK	187
Poglavlje 16	OPRAŠTANJE NA POLASKU	196
Poglavlje 17	VARKE	206
Poglavlje 18	KROZ PUTEVE	221
Poglavlje 19	MORSKI IGRAČ	229
Poglavlje 20	DIZANJE VETRA	240
Poglavlje 21	U SRCE	252
Poglavlje 22	IZ KAMENA	263
Poglavlje 23	IZA KAMENA	274

Poglavlje 24	RUIDEAN.....	291
Poglavlje 25	PUT DO KOPLJA.....	301
Poglavlje 26	POSVEĆENI	314
Poglavlje 27	UNUTAR PUTEVA.....	329
Poglavlje 28	PREMA KULI GENDŽEI	338
Poglavlje 29	POVRATAK KUĆI.....	346
Poglavlje 30	IZA HRASTOVOG STABLA	356
Poglavlje 31	UVERAVANJE	364
Poglavlje 32	PREDSTOJEĆA PITANJA	378
Poglavlje 33	NOVO TKANJE U ŠARI.....	388
Poglavlje 34	ONAJ KOJI DOLAZI SA ZOROM.....	404
Poglavlje 35	OŠTRI UKORI.....	418
Poglavlje 36	POGREŠNI PRAVCI	428
Poglavlje 37	SKLONIŠTE IMRE	437
Poglavlje 38	SKRIVENA LICA	452
Poglavlje 39	PEHAR VINA.....	469
Poglavlje 40	LOVAC NA TROLOKE.....	482
Poglavlje 41	MEĐU TUATA'NIMA.....	492
Poglavlje 42	LIST KOJI NEDOSTAJE.....	499
Poglavlje 43	BRINUTI ZA ŽIVE.....	510
Poglavlje 44	PROVALA OLUJNIH OBLAKA	517
Poglavlje 45	KRPAREV MAČ.....	526
Poglavlje 46	VELOVI.....	539
Poglavlje 47	ISTINA ČITANJA.....	553
Poglavlje 48	ODBIJENA PONUDA	571
Poglavlje 49	UPORIŠTE HLADNE STENE.....	581
Poglavlje 50	ZAMKE.....	591
Poglavlje 51	OTKROVENJA U TANČIKU.....	603
Poglavlje 52	POTREBA.....	615
Poglavlje 53	CENA ODLASKA.....	630
Poglavlje 54	PREMA PALATI.....	644
Poglavlje 55	PREMA PONORU.....	659
Poglavlje 56	ZLATOOKI.....	665
Poglavlje 57	SLAMANJE U TROSTRUKOJ ZEMLJI.....	680
Poglavlje 58	KLOPKE RUIDEANA.....	695
	REČNIK	707
	O AUTORU.....	723

Senka će pasti preko sveta i pomračiti sve zemlje, sve do najmanjeg krajička, i neće biti Svetlosti ni bezbednosti. A onaj koga će roditi Zora, koga će roditi Devica, u skladu s Proročanstvom, pružiće ruke da zgrabi Senku, a svet će zaurlati od bola spasenja. Sva slava Tvorcu, i Svetlosti, i njemu koji će biti ponovorođen. Neka bi nas Svetlost spasla od njega.

– iz *Komentara o Karetonskom ciklusu*
Sereina dar Šamel Motara
Sestra-savetnica Komaeli,
visokoj kraljici Džaramide
(Oko 325. godine p.s., Treće doba)

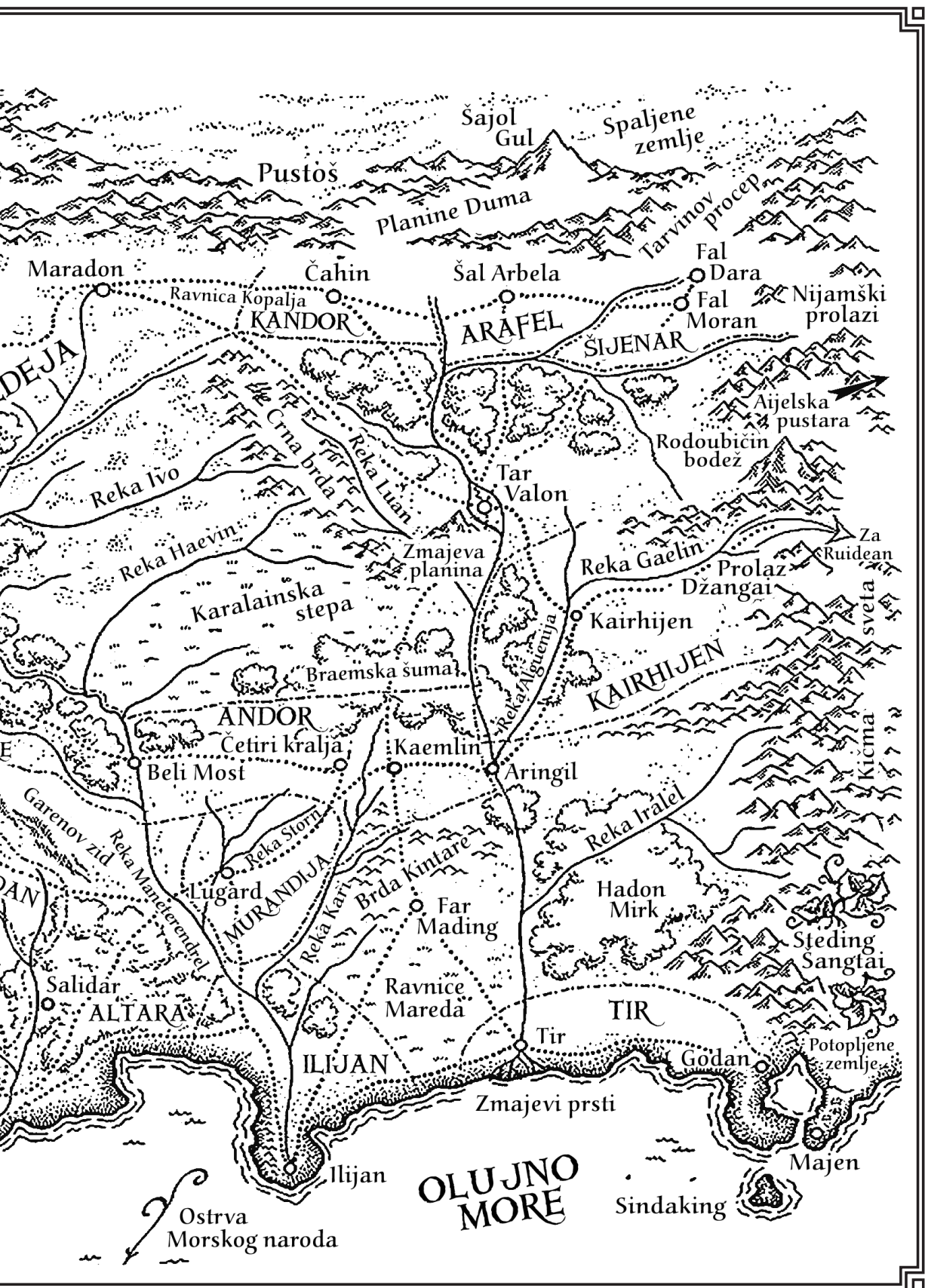
MRTVO
MORE

ARITSKI
OKEAN

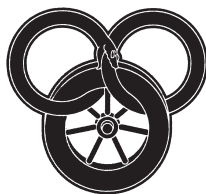
Tremalking

POGLAVLJE 1

ZAMETAK SENKE

Točak vremena se okreće i Doba dolaze i prolaze, ostavljajući za sobom sećanja koja prerastaju u legende. Legende blede i postaju mitovi, a i oni budu davno zaboravljeni kada ponovo naiđe Doba koje ih je rodilo. U jednom od tih razdoblja koje su neki zvali Treće doba – Doba koje tek treba da dođe, Doba davno prošlo – vetar se digao na velikoj ravnici zvanoj Karalainska stepa. Ovo nije bio početak, jer obrtajima Točka vremena nije bilo ni početka ni kraja. Ali bio je to jedan početak. Vetar je pod zracima ranog jutarnjeg sunca duvao na sever i na zapad, preko beskrajnih milja zalelujane trave i razbacanih šumaraka, preko brzoteke reke Luan i iznad krezubih vrhova Zmaj-planine, legendarne planine koja se nadnosila nad blago zatalasanom ravnicom toliko visoko da je čitava njena gornja polovina bila skrivena velom oblaka. Zmaj-planina, gde je Zmaj pao – a sa njim, neki kažu, i Doba legendi – i gde Proročanstva kažu da će se ponovo roditi. Ili da je već rođen. Na sever i na zapad, preko sela Džuald, Dairein i Alinder, gde su se mostovi nalik na kamenu čipku pružali sve do Sjajnih zidova, velikih belih bedema po mnogima najvećeg grada na svetu. Tar Valona. Grada koji svake večeri dotiče dugačka senka Zmajeve planine.

Unutar tih zidova zgrade koje behu načinili Ogijeri pre više od dve hiljade godina kao da su rasle iz zemlje ili bile delo vetra i vode, a ne ruku nadaleko čuvenih ogijerskih zidara. Neke su bile nalik pticama u letu ili ogromnim školjkama iz udaljenih mora. Visoke kule, rascvetale, šuplje kao flauta ili spiralne, bile su stotinama stopa iznad zemlje povezane mostovima, često bez ograda. Samo su oni što su dugo vremena boravili u Tar Valonu bili u stanju da suzbiju stalnu zapanjenost, tako da ne izgledaju kao seljaci koji nikada nisu izašli iz svoga sela.

Najveća od tih kula, Bela kula, vladala je gradom, blistajući na suncu kao uglačana kost. *Točak vremena se okreće oko Tar Valona*, govorilo se u gradu, a *Tar Valon se okreće oko Kule*. Prvo što bi putnici namereni ka Tar Valonu ugledali, još pre no što bi

njihovi konji stigli nadomak mostova, pre no što bi kapetani rečnih brodica ugledali ostrvo, bila je Kula kako na suncu blešti kao svetionik. Nije ni čudo što je veliki trg oko obzidanog tla koje je pripadalo Kuli delovao manjim no što je zapravo bio, a ljudi na njemu sitni poput buba. Ali Bela kula je mogla biti i najmanja u Tar Valonu, pa bi zbog činjenice da je u njoj srce moći Aes Sedai svejedno vladala ostrvskim gradom.

Ma koliko brojao bio, svet na trgu nije ga ni približno ispunio. Po obodima su se ljudi gurali, svako obuzet svojim poslovima, ali kako se trg bližio Kuli, bilo ih je sve manje, a duž najmanje pedesetak koraka do visokih belih zidina kaldrma je bila potpuno prazna. Aes Sedai su u Tar Valonu bile cenjene i poštovane, naravno, a Amirlin Tron je gradom vladala kao što vlada i nad Aes Sedai, ali malo njih je imalo volje da toj sili bude bliže no što mora. Postoji značajna razlika između ponosa na veličanstveni kamin u dvorani – i šetnje kroz oganj.

Nešto malo njih jeste prišlo bliže, sve do širokog stepeništa što je vodilo u samu Kulu i sve do dveri sa zamršenim rezbarijama. Ogromna vrata behu dovoljno široka da kroz njih odjednom prođe dvanaestoro ljudi. Dveri su bile otvorene, kao da žele dobrodošlicu. Uvek je bilo ljudi kojima je bila potrebna pomoć ili neki odgovor, a smatrali su da to mogu dobiti samo od Aes Sedai. A dešavalo se i da dolaze izdaleka, iz Arafela i Geldana, Saldeje i Ilijana. Mnogi od njih pronaći će u Kuli pomoć ili savet, mada, najčešće ne ono što očekuju ili čemu se nadaju.

Min je pazila da joj lice bude skriveno dubokom kapuljačom plašta koji je nosila iako je bilo toplo. Ogrtač je bio od lake tkanine, tako da nije privlačio pažnju – ne na očigledno sramežljivoj ženi. A popriličan broj ljudi ponašao se sramežljivo kada se nađe u Kuli. Ništa u vezi s njom nije privlačilo pažnju. Tamna joj je kosa porasla otkada je poslednji put bila u Kuli, iako joj još nije padala na ramena, a haljina od plave tkanine, izuzev uzanih traka bele džerekuške čipke na vratu i oko zglobova, pristajala bi nekoj kćeri dobrostojećeg seljaka što je odenula najbolju svečarsku odeću za posetu Kuli, baš kao i druge žene što su prilazile širokom stepeništu. Min se barem nadala da tako izgleda. Morala je da suzbije želju da se zapilji u njih, ne bi li videla nisu li im držanje ili hod drugačiji od njenog. *Mogu ja to*, govorila je samoj sebi.

Svakako da nije prešla toliki put samo da bi se sada okrenula i pobešla. Haljina je bila dobra varka. Ono malo ljudi u Kuli što je se sećalo pamtilo je mladu ženu kratke kose, stalno u muškom kaputu i pantalonama, a nikad u haljini. Morala je biti dobra varka. Nije imala izbora – morala je to da učini.

Srce joj je sve više preskakalo kako se bližila Kuli, te ona čvršće stisnu zavežljaj što ga je nosila i privi ga uz grudi. U njemu je bila njena uobičajena odeća, čizme i sve što je posedovala, izuzev konja koga je ostavila u jednoj gostionici nedaleko odatle. Uz malo sreće, kroz nekoliko sati biće ponovo na konju i jahati ka mostu i putu što vodi na jug.

Mada se baš i nije radovala što će se tako brzo ponovo naći na konju, ne posle silnih nedelja u sedlu, bez i dana stanke. Ali iz sveg je srca želela da ode odavde. Nikada na Belu kulu nije gledala kao na neko gostoljubivo mesto, a u ovom trenutku činila joj se jednako užasnom kao zatvor Mračnoga u Šajol Gulu. Stresavši se, požele da se

nije setila Mračnoga. *Pitam se misli li Moiraina da sam ovde samo zato što je ona to od mene zatražila? Svetlost mi pomogla, ponašam se kao prava budala. Činim gluposti zbog glupog muškarca!*

S nelagodnom se pope na stepenište – svaki stepenik je bio toliko širok da se moralo načiniti dva koraka pre no što se pređe na sledeći – a za razliku od većine drugih posetilaca, ona nije zastajkivala da bi s poštovanjem gledala blede visove Kule.

Želela je da se ovo što pre završi.

Kada se našla unutra, vide da je ogromna, okrugla prijemna dvorana skoro okružena zasvođenim hodnicima, ali molioći su se skupili nasred nje i pod ravnom tavanicom premeštali s noge na nogu. Bledi kameni pod uglačala su tokom vekova bezbrojna bojažljiva stopala. Niko ni na šta drugo nije mislio sem gde se nalazi i zašto. Seljak i njegova žena u odeći od grube čoje držali su se za žuljevite ruke i gurali s trgovkinjom u svili i kadifi, iza koje je bila jedna sluškinja. Devojka je čvrsto stiskala kovčežić sa srebrnim intarzijama, nesumnjivo dar koji je njena gospodarica namenila Kuli. Da su se našli negde drugde, trgovkinja bi s visine pogledala seljake koji su joj se toliko približili, a oni bi se verovatno poklonili i udaljili, sve vreme se izvinjavajući. Ali ne sada. Ne ovde.

Među molioćima je bilo malo muškaraca, što Min nije iznenađivalo. Većina muškarca nije volela blizinu Aes Sedai. Svima je bilo poznato kako su muški Aes Sedai, dok ih je još bilo, na svojim plećima nosili odgovornost za Slamanje sveta. Tri hiljade godina nije pomračilo tu uspomenu, iako je vreme promenilo mnoge pojedinosti. Decu su i dalje plašili pričama o muškarcima što su mogli da usmeravaju Jednu moć, osuđeni da polude, zbog toga što je Mračni izopačio saidin, mušku polovinu Istinskog izvora. Najgora je bila priča o Lijusu Terinu Telamonu – Zmaju – Lijusu Terinu Rodoubici, koji je otpočeo Slamanje. Ma, te priče plašile su i odrasle. Proročanstva govore kako će Zmaj ponovo biti rođen u času najveće potrebe čovečanstva, da se u Tarmon Gaiđonu, Poslednjoj bici, bori protiv Mračnoga. Ali sve to nije pravilo neku veliku razliku u pogledu većine ljudi na vezu između muškaraca i Moći. Svaka Aes Sedai bi sada zatočila muškarca koji je u stanju da usmerava, a od Sedam ađaha Crveni malo šta sem toga i radi.

Naravno, ništa od toga nikakvu sponu nije imalo s traženjem pomoći od Aes Sedai, ali malo se muškaraca osećalo prijatno da na bilo koji način budu dovedeni u vezu sa njima i sa Moći. To jest malo njih izuzev Zaštitnika. Ali svaki Zaštitnik bio je vezan za jednu Aes Sedai. Teško da se na Zaštitnike moglo gledati kao na obične muškarce. Postojala je jedna izreka: „Muškarac će pre odseći sebi ruku da se otarasi trna u njoj nego zatražiti pomoć od Aes Sedai.“ Žene su tu izreku doživljavale kao primer muške tvrdoglave gluposti, ali Min je čula neke muškarce kako smatraju da je izgubiti ruku zapravo pametnije.

Pitala se šta bi ovi ljudi što sa njom čekaju učinili da znaju ono što ona zna. Verovatno bi pobešli glavom bez obzira. A sazna li se iz kog je razloga došla, moguće je da neće ni preživeti dovoljno dugo da je stražari Kule uhvate i bace u ćeliju. Jeste da je u Kuli imala prijatelje, ali niko od njih nije posedovao ni moć ni uticaj. Ako se razlog

zbog kojeg je tu razotkrije, daleko je verovatnije bilo da će ih ona sa sobom povući pod glavosečinu sekiru, no da bi oni njoj mogli da pomognu. Naravno, pod uslovom da poživi do suđenja. Verovatno bi joj davno pre toga trajno zapušili usta.

Morala je da se natera da ne misli dalje o tome. *Uspeću da uđem i uspeću da izađem. Svetlost spalila Randa al'Tora što me je u ovo uvalio!*

Tri ili četiri Prihvaćene, devojke Mininih godina ili možda malčice starije, šetale su se kroz okruglu odaju i tiho razgovarale s moliočima. Bele su im haljine bile neukrašene, izuzevši sedmobojni prsten na porubu, po jedna boja za svaki Ađah. Povremeno bi se neka polaznica, još mlađa žena ili devojka sva u belom, pojavila da nekoga povede u unutrašnjost Kule. Na licima molilaca koji su sledili polaznice uvek se očitavala neobična mešavina uzbuđenja i želje s jedne strane, a s druge – odbojnosti i nevoljnosti.

Min čvršće stisnu svoj zavežljaj kada jedna Prihvaćena stade pred nju. „Svetlost te obasjala“, reda radi reče žena kovrdžave kose. „Ja sam Faolajn. Čime ti Kula može pomoći?“

Faolajmino tamno, okruglasto lice nosilo je strpljiv izraz nekoga ko obavlja dosadan posao, a radije bi bio negde drugde. Sudeći po onome što je Min znala o Prihvaćenima, verovatno bi radije učila. Spremala se da postane Aes Sedai. Međutim, najbitnije je bilo što je Prihvaćena nije prepoznala. Njih dve su se, iako nakratko, srele kada je Min ranije bila u Kuli.

Svejedno, Min spusti pogled glumeći strahopoštovanje. To nije bilo neprirodno – mnogi ljudi sa sela ne shvataju da zaista ogroman korak deli Prihvaćene od Aes Sedai. Zaklonivši lice naborom kapuljače, Min skrete pogled dalje od Faolajna.

„Imam jedno pitanje koje moram postaviti samoj Amirlin Tron“, počeo, a onda odjednom učuta kada tri Aes Sedai stupiše u prijemnu dvoranu, dve iz jednog zasvođenog hodnika, a jedna iz drugog.

Prihvaćene i polaznice naklonile bi se kada bi prošle blizu Aes Sedai, ali inače su samo nastavljale svoj posao, možda trunčicu brže i oštrije. Bilo je to sve. Ali ne i za molioce. Oni kao da su svi istovremeno zadržali dah. Daleko od Bele kule, daleko od Tar Valona, možda bi samo pomislili da su te Aes Sedai neke žene neodređenih godina, u naponu snage, ali daleko zrelije no što bi se to po licima dalo zaključiti. Ali u Kuli nije bilo nikakve sumnje. Žena koja dugo koristi Moć ne podleže protoku vremena kao druge. Kada ste u Kuli, ne morate pogledom da tražite prsten Velike zmije da biste prepoznali Aes Sedai.

Talasi dubokih naklona proširiše se kroz okupljene moliteljke, zajedno s ukočenim poklonima ono malo muškaraca. Dvoje ili troje ljudi čak je palo na kolena. Bogata trgovkinja delovala je uplašeno, a dvoje seljaka pored nje zapanjeno su gledali žive legende. Većina ljudi samo je iz priča znala kako se valja ponašati u prisustvu Aes Sedai. Malo je bilo verovatno da je iko od prisutnih, izuzev onih koji su zapravo živeli u Tar Valonu, ikada ranije video Aes Sedai. Lako je moguće da čak ni oni iz Tar Valona nikada nisu bili ovako blizu nekoj od Sestara.

Ali Min se jezik nije vezao zbog Aes Sedai. Ponekad, doduše, ne često, kada bi pogledala ljude, ugledala bi slike i aure koje bi obično na nekoliko trenutaka zableštale,

pa nestale. Povremeno bi znala šta označavaju. To se veoma retko dešavalo – to da zna. Zapravo, znatno ređe no što su joj slike dolazile, međutim, kad god je mogla da ih protumači, bila je u pravu.

Za razliku od većine drugih ljudi, Aes Sedai – i njihovi Zaštitnici – neprestano su bile okružene slikama i pričinama. Oko nekih Aes Sedai poigravalo je toliko različitih slika da je Min hvatala vrtoglavica. Ali njihov broj nije uticao na mogućnost tumačenja; retko kada je znala šta slike oko neke Aes Sedai znače – podjednako retko kao i kod običnih ljudi. Ali ovaj put je saznala daleko više no što bi ikad poželela i od toga je zadrhtala.

Jedna vitka žena guste crne kose, koja joj je padala sve do struka, jedina koju je Min prepoznala – zvala se Ananda i bila je iz Žutog ađaha – bila je okružena bolešljivim smeđim oreolom, smežuranim i rascepljenim od neke truleži koja ga je napala. Sudeći po zelenom porubu šala koji je nosila, svetlokosa Aes Sedai pored Anande bila je iz Zelenog ađaha. Kada se na trenutak okrenula leđima, Min joj pozadi na šalu vide beli plamen Tar Valona. A na ramenu joj je, kao da se ugnezдила među vinovom lozom i jabukovim cvetovima, bila ljudska lobanja. I to lobanja neke sitnije žene, potpuno ogoljena od mesa i izbeljena od sunca. Treća Aes Sedai, slatka punačka žena na drugoj strani odaje, nije nosila šal. Većina Aes Sedai šalove je nosila samo u svečanim prilikama. Po podignutoj bradi i držanju ramena moglo se zaključiti da je ona jedna snažna i ponosita ličnost. Hladan pogled njenih plavih očiju sekao je zavesu krvavih potočića koji su joj lili niz lice dok je gledala moliocce.

Krv, lobanja i oreol izgubili su se među razigranim slikama oko tri Aes Sedai, pa se pojavili i ponovo izgubili. Molioci ispunjeni strahopoštovanjem pred sobom su videli samo tri žene u stanju da dodirnu Istinski izvor i usmeravaju Jednu moć. Niko sem Min nije opažao ono drugo. Niko sem Min nije znao da će te tri žene umreti. Sve tri istog dana.

„Ne može Amirlin sve da primi“, odvrati Faolajn. Nije se ni trudila da prikrije nestrpljenje. „Njen sledeći javni prijem biće tek za deset dana. Reci mi šta hoćeš i postaraću se da te primi sestra koja ti najbolje može pomoći.“

Minin pogled sam od sebe polete ka zavežljaju koji je nosila u naručju i pilepi se za njega, delimično i stoga da ne bi ponovo ugledala one slike oko Aes Sedai. *Sve tri! Svetlosti!* Koliki su izgledi da tri Aes Sedai poginu istog dana? Ali znala je. Znala je.

„Imam pravo da se obratim Amirlin Tron. I to lično.“ Na to se pravo retko ko pozivao – ko bi se i usudio? – ali svejedno je postojalo. „Svaka žena ima prava na to i na to se i pozivam.“

„Misliš li da Amirlin Tron lično prima sve koje dođu u Belu kulu? Jamačno ti neka druga Aes Sedai može pomoći.“ Faolajn je naglasila titule, kao da njima želi da nadvlada Min. „A sad mi reci svoje pitanje. I reci mi svoje ime da polaznice znaju koga da pozovu.“

„Ja sam... Elmindreda.“ Min nije mogla a da se ne žacne. Oduvek je mrzela to ime, ali Amirlin je bila jedna od retkih osoba kojoj je bilo znano. Samo da ga se seti. „Moje je pravo da se obratim Amirlin. A moje pitanje je samo za nju. Imam to pravo.“

Prihvaćena podiže obrvu. „Elmindreda?“ Usne joj se trznuše kao da će se nasmejati. „I pozivaš se na svoja prava. Dobro. Obavestiću Čuvarku hronika kako želiš da se obratiš samoj Amirlin Tron, Elmindreda.“

Min je poželela da ošamari tu devojkicu zbog načina na koji je naglasila ono „Elmindreda“, ali mesto toga natera sebe da promrmlja: „Hvala.“

„Nemoj još da mi zahvaljuješ. Svakako će proći sati pre no što Čuvarka nađe vremena za odgovor, a taj odgovor će svakako biti da svoje pitanje postaviš za vreme sledećeg javnog prijema. Strpljivo čekaj. Elmindreda.“ Dok se okretala da ode, uputila je Min jedan kiseo, skoro podrugljiv osmeh.

Stisnuvši zube, Min sa svojim zavežljajem ode da se osloni na zid između dva zasvođena hodnika. Pokušavala je da se utopi u bleđi kamen. *Nikome ne veruj i izbegavaj da te primete, sve dok ne stigneš do Amirlin*, rekla joj je Moiraina. Moiraina je bila jedina Aes Sedai kojoj je Min verovala. Uglavnom. U ovom slučaju, bio je to dobar savet. Samo je trebalo da stigne do Amirlin i sve će biti gotovo. Moći će ponovo da obuče svoju odeću, vidi svoje prijatelje i ode. Više neće biti potrebe za skrivanjem.

S olakšanjem primeti da su Aes Sedai otišle. Bilo je nemoguće da sve tri poginu istoga dana. Jednostavno nemoguće – ali tako će biti. Ništa što bi ona rekla ili učinila ne bi moglo da izmeni sudbinu – kada zna šta slike znače, onda se to i desi – ali morala je o tome da obavesti Amirlin. Moglo bi to biti jednako važno kao vesti koje je donela od Moiraine, mada je u to bilo teško poverovati.

Jedna druga Prihvaćena došla je da zameni neku od onih koje su bile u odaji. Minin pogled otkrio je kako ispred njenog rumenog lica lebde gvozdene prečage, kao kakav kavez. Šerijam, Nadzornica polaznica, zavirila je iz jednog hodnika u prijemnu dvoranu. Čim je spazi, Min se zagleda u pod pred svojim nogama; Šerijam je predobro poznaje – a sem toga, lice riđokose Aes Sedai bilo je natečeno i modro od batina. Naravno, bila je to samo pričina, ali Min se svejedno ugrize za usne da ne bi vrisnula. Šerijam je, sa svojim staloženim samopouzdanjem i sigurnošću u sebe, bila neuništiva kao sama Kula. Njoj ništa ne može da naškodi. Ali, svejedno, neko će je povrediti.

Jedna Aes Sedai koju Min nije znala sa šalom Smeđeg ađaha preko ramena, pratila je do vrata stamenu ženu u valjano izatkanom crvenom vunenoj haljini. Žena je hodala lako kao devojkica, veselog lica. Skoro da se smejala od zadovoljstva. I Smeđa sestra bila je nasmešena, ali njena aura je treperila kao sveća na vetru.

Smrt. Rane, zatočeništvo i smrt. Min je to čitala kao iz otvorene knjige.

Zagleda se sebi pred noge. Nije želela ništa više da vidi. *Samo neka se seti*, mislila je. Ni u jednom trenutku za vreme dugog jahanja od Maglenih planina do Tar Valona nije očajavala, čak ni u one dve prilike kada su pokušali da joj ukradu konja, ali sada je osetila očajanje. *Svetlosti, samo neka se seti tog krvavog imena.*

„Gazdarice Elmindreda?“

Min se trže. Crnokosa polaznica pred njom jedva da je bila dovoljno stara da bude van roditeljskog staranja. Imala je možda petnaest ili šesnaest godina, mada se veoma trudila da se drži dostojanstveno. „Da? Ja sam... Tako se zovem.“

„Ja sam Sahra. Molim vas, pođite sa mnom“ – Sahrin piskutavi glas bio je pun čuđenja – „Amirlin Tron će vas primiti u svojoj radnoj sobi.“

Min s olakšanjem uzdahnu i željno pođe za njom.

Lice joj je i dalje bilo skriveno dubokom kapuljačom plašta, ali ona joj nije zaklanjala vidno polje. Što je Min više videla, to je brže želela da stigne do Amirlin. Malo je ljudi bilo u širokim hodnicima koji su kružili nagore. Ti hodnici behu popločani raznobojnim podnim pločama, a zidovi ukrašeni tapiserijama i zlatnim svetiljkama. Bili su pusti jer je Kula sagrađena s ciljem da prihvati znatno veći broj ljudi no što je sada u njoj – ali skoro sve koje je videla dok je napredovala naviše okruživale su slike što su govorile o nasilju i opasnosti.

Zaštitnici koji su žurili pokraj njih jedva da su ih i udostojili pogleda. Kretali su se kao vukovi u lovu. Delovali bi smrtonosno čak i bez mačeva koje su nosili, ali Min ih je videla s okrvavljenim licima ili razjapljenim ranama. Iznad glava igrali su im mačevi i koplja, a aure divlje bleštale i treperile na ivici smrti. Videla je mrtve kako hodaju i znala da će poginuti istog dana kao i Aes Sedai u prijemnoj dvorani, ili možda dan kasnije. Čak su i neke sluge, muškarci i žene s plamenom Tar Valona na grudima, koje su žurile svojim poslovima, iznad glava nosile znakove nasilja. Jedna Aes Sedai koja ih je kratko pogledala iz poprečnog hodnika kao da je bila okovana lancima, a jedna druga, koja je prolazila hodnikom ispred Min i polaznice koja ju je vodila kao da je na sebi imala srebrni okovratnik. Kada Min to ugleda, dođe joj da zavrišti.

„Sve ovo ume da bude previše za nekoga ko to ranije nije video“, kaza Sahra, pokušavajući da zvuči kao da se na Kulu navikla isto kao i na svoje rodno selo, mada joj to nije polazilo za rukom. „Ali ovde ste bezbedni. Amirlin Tron će sve ispraviti.“ Glas joj na tren posta piskav kada je spomenula Amirlin.

„Svetlosti, samo da tako bude“, promrmlja Min. Polaznica joj se nasmeši, kao da hoće da joj umiri strahove.

Dok su stigle do hodnika ispred Amirlinine radne sobe, Min je bolelo stomak i skoro da je Sahru gazila po petama. Samo da nije morala da se pretvara kako je prvi put u Kuli, odavno bi potrčala napred.

Jedno krilo vrata što su vodila u Amirlinine odaje se otvori i neki mladić riđe-zlatne kose izlete napolje, skoro se sudarivši s Min i njenom pratiljom. Visok, vitak i mišićav, u plavom kaputu po rukavima i okovratniku bogato izvezenim zlatnom srmom, Gavin od kuće Trakand, najstariji sin kraljice Morgaze od Andora, bio je slika i prilika ponositog mladog velmože. Jarosnog mladog velmože. Nije bilo vreme na da skrene pogled – gledao ju je pravo u lice.

Gavinove oči se zapanjeno razrogačiše, pa suziše, a pogled kao da mu se pretvori u bodež od plavog leda. „Dakle, vratila si se. Znaš li ti kuda su se moja sestra i Egvena izgubile?“

„Nisu ovde?“ Min je od panike koja ju je preplavila zaboravila na sve. Pre no što je i shvatila šta čini, zgrabila ga je za rukave i žurno pogledala, nateravši ga da ustukne. „Gavine, krenule su ka Kuli pre nekoliko meseci! Elejna, Egvena i Ninaeva takođe. Sa Verin Sedai i... Gavine, ja... ja...“

„Samo polako“, kaza on i nežno joj skloni ruke sa svog kaputa. „Svetlosti! Nisam hteo da te tako uplašim. Dobro su stigle. Samo što mi ni reč nisu rekle gde su bile, niti zašto. Meni ne. Pretpostavljam kako nema nade da ćeš mi ti nešto reći?“ Mislila je kako joj je pošlo za rukom da joj lice ostane bezizražajno, ali on je jednom pogleda i kaza: „I mislio sam da ne. Ovo mesto krije više tajni od... Ponovo su nestale. I Ninaeva s njima.“ Ninaevu je skoro usput pomenuo. Možda je ona Minina prijateljica, ali njemu ništa nije značila. Glas mu ponovo ogrube, dok je svakim trenom bivao sve napetiji. „I to ponovo bez reči. Bez reči! Navodno, negde na nekom imanju odrađuju pokoru zato što su pobile, ali nikako da saznam gde. Amirlin ne želi da mi otvoreno kaže.“

Min se žacnu. Na tren se njegovo lice pretvori u okrutnu masku od skorene krvi. To ju je pogodilo kao udarac maljem. Njene prijateljice nisu tu – bilo joj je lakše da dođe u Kulu znajući da će je one čekati – a Gavin će na dan kada Aes Sedai budu ginule zadobiti ranu.

Uprkos svemu što je videla od ulaska u Kulu, uprkos svom strahu, ništa je nije lično pogodilo – sve do sada. Nesreća koja bi pogodila Kulu raširila bi se daleko od Tar Valona, ali ona nije pripadala Kuli – a nikad ni neće. Ali Gavina je poznavala, bio joj je drag. A biće ranjen daleko ozbiljnije no što se to po krvi dalo zaključiti, povređen daleko dublje no što te rane sežu. U tom trenu ona shvati da ma koji užas pogodio Kulu, neće samo neke daleke Aes Sedai biti povređene, žene s kojima nikad nije bila bliska, već i njene prijateljice. *One* su deo Kule.

Na neki način bilo joj je drago što Egvena i ostale nisu tu, što ne može da ih pogleda i možda vidi predznake njihove smrti. Ali istovremeno je želela da ih vidi, da se uveri, da pogleda svoje prijateljice i ništa ne vidi, ili sazna da će ostati u životu. Svetlosti, gde li su sada? Zašto su otišle? Znajući njih tri, razlog što Gavin ne zna kuda su otišle bio je taj što one to nisu želele. Lako moguće.

Iznenada se prenula i setila gde se nalazi i zašto, te da nije sama s Gavinom. Sahra je izgleda zaboravila da vodi Min do Amirlin. Izgleda da je zaboravila na sve sem mladog plemića. Sanjivo ga je gledala, ali on to nije primećivao. Svejedno, više nije imalo smisla pretvarati se kako je prvi put u Kuli. Bila je pred Amirlinim vratima. Sada je ništa ne može zaustaviti.

„Gavine, ne znam gde su. Ali ako su na nekom imanju radi pokore, verovatno su oblivene znojem i u blatu do kukova. Shodno tome, ti bi bio poslednji čovek za koga bi želele da ih vidi.“ Zapravo, to što one nisu tu nije joj padalo mnogo lakše no Gavinu. Previše toga se odigralo – i još se događa. Previše stvari u vezi sa njima i s njom. Ali nije bilo nemoguće da su odaslate na neko okajanje. „Nećeš im pomoći tako što ljutiš Amirlin.“

„Ma, ja ne znam ni *da li su* na nekom imanju. Ne znam ni da li su žive. Čemu sve ovo skrivanje i okolišanje ako negde čupaju korov? Ako se mojoj sestri nešto desilo... Ili Egveni...“ On se namršti i spusti pogled. „Trebalo bi da se staram o Elejni. Kako da je štitim ako ne znam gde je?“

Min uzdahnu. „Zar misliš da je njoj potrebno staranje? Obema?“ Ali ako ih je Amirlin nekud poslala, možda im je zaštita zaista potrebna. Amirlin jeste u stanju da goloruku ženu pošalje u medvedu jazbinu, samo ako joj to odgovara. I ne samo to,

već bi od te žene očekivala da se, zavisno od naloga koji je dobila, vrati ili s medveđom kožom, ili s mečkom na povocu. Ali Gavin bi samo još više planuo i brinuo ako mu to kaže. „Gavine, one su se zavetovale Kuli. Neće ti biti zahvalne na mešanju.“

„Znam da Elejna nije malo dete“, strpljivo odvrati on, „bez obzira na to što čas beži kao da jeste, a čas se igra Aes Sedai. Ali ona *jeste* moja sestra, i još više od toga – ona je kći naslednica Andora. Posle naše majke ona će biti kraljica. Andoru je potrebno da živa i zdrava preuzme presto, a ne da izbije novi Rat za nasleđe.“

Igra da je Aes Sedai? Gavin očigledno nije shvatao razmere obdarenosti svoje sestre. Kćeri naslednice Andora slate su u Kulu na obuku otkad ta kraljevina postoji, ali Elejna je prva dovoljno nadarena da postane Aes Sedai, i to veoma moćna Aes Sedai. Vrlo verovatno nije znao ni da je i Egvena podjednako snažna.

„I tako ćeš ti nju štiti želela ona to ili ne?“, kaza Min, bezličnim glasom ne bi li mu stavila do znanja kako greši, ali on to nije primetio i samo je klimnuo glavom u znak saglasnosti.

„To je moja dužnost još od dana kada se rodila. Moja krv da se prolije pre njene; moj život da se okonča pre njenog. Kada sam položio tu zakletvu, jedva da sam bio nešto viši od njene kolenke. Gareth Brin je morao da mi objasni šta to znači. Neću je sada prekršiti. Elejna je Andoru potrebija nego ja.“

Izgovorio je to s takvom spokojnom sigurnošću i prihvatanjem nečeg prirodnog i ispravnog da se Min sva naježila. Oduvek je na njega gledala kao na nasmejanog i razigranog dečaka, ali sada je pred njom bio stranac. Mora da je Tvorac bio veoma umoran kada je došlo vreme da se načine muškarcima; ponekad kao da ničeg ljudskog nisu imali u sebi. „A Egvena? Jesi li i u vezi s njom položio neku zakletvu?“

Izraz lica nije mu se promenio, ali ipak se oprezno premestio s noge na nogu. „Naravno da brinem i za Egvenu. I Ninaevu. Ali šta god da se desi Elejninim drugaricama, može se desiti i njoj. Pretpostavljam da su još zajedno; dok su *bile* ovde, retko kad sam ih viđao razdvojene.“

„Majka mi je uvek govorila da se udam za lošeg lažova, a ti u potpunosti odgovaraš. Sem što neko drugi ima pravo prvenstva.“

„Neke stvari su suđene“, tiho kaza on, „a neke ne. Galadu je srce slomljeno što nema Egvene.“ Galad je bio njegov polubrat. Njih dvojica su odaslati u Tar Valon da uče od Zaštitnika. Bio je to još jedan andorski običaj. Što se Min ticalo, Galadedrid Damodred bio je čovek koji se toliko trudio da čini ono što je ispravno da je duboko zalazio u krajnost, ali Gavin ga je obožavao. I stoga ni reč neće reći o osećanjima koja gaji prema ženi kojoj je Galad posvetio svoje srce.

Želela je da ga prodrma, da ga urazumi, ali sada za to nije bilo vremena. Ne kada je Amirlin čeka, kada ima tako ozbiljne stvari da joj saopšti. A pogotovu ne kada Sahara stoji tu, bez obzira na to što je smlaćena. „Gavine, Amirlin me je pozvala. Gde da te nađem kada ona završi sa mnom?“

„Biću na vežbalištu. Prestanem da brinem jedino dok s Hamarom vežbam mačevanje.“ Hamar je bio majstor mača i Zaštitnik koji je podučavao mačevanje. „Uglavnom sam tamo sve do zalaska sunca.“

„Dobro. Doći ću kad budem mogla. I pokušaj da pripaziš šta pričaš. Ako razljutiš Amirlin, možda Elejna i Egvena zbog toga nagrabuse.“

„To ne mogu da obećam“, odlučno odvratila on. „Nešto ne valja sa svetom. Građanski rat u Kairhijenu. Isto to, ako ne i gore, u Tarabonu i Arad Domanu. Lažni Zmajevi. Posvuda nevolje i glasine o nevoljama. Ne kažem da je Kula iza svega toga, ali čak i ovde ponešto ne valja. Ili se bar tako čini. Nije samo to što su Elejna i Egvena nestale. Svejedno, njih dve se mene tiču. I ja ću *otkriti* gde su. A ako su povređene... Ako su mrtve...“ On se namršti, a lice mu se na tren ponovo pretvori u onu krvavu masku. Iznad glave mu se odjednom prikaza mač, a iza njega zavijoren barjak. Mač dugog balčaka, kakav većina Zaštitnika koristi, imao je čaplju urezanu na blago zakrivljenom sečivu, znak majstora mača, a Min nije mogla da odredi pripada li Gavinu ili mu preti. Na barjaku je bio Gavinov znak razjarenog belog divljeg vepra, ali na zelenom polju, a ne andorskom crvenom. I barjak i mač izbledeše skupa s krvlju.

„Pazi se, Gavine.“ Mislila je to dvojako. Da pazi šta priča i da pazi na sebe, ali ni samoj sebi nije mogla da objasni kako, ni zašto. „Moraš se paziti.“

On je pogleda pravo u lice kao da je naslutio nešto od skrivenog značenja njenih reči. „Ja... pokušaću“, naposletku reče. A onda se isceri, skoro kao što se sećala, ali taj osmeh je očividno bio usiljen. „Sad bi trebalo da se vratim na vežbalište ako hoću da sustignem Galada. Jutros mi je pošlo za rukom da dobijem dva od pet susreta s Hamarom, ali Galad je dobio tri poslednji put kad se smilovao da dođe na vežbalište.“ Odjednom, kao da tek tada shvati da je ona pred njim, osmeh mu dobi na iskrenosti. „Trebalo bi češće da nosiš haljine. Lepo ti stoji. Zapamti, biću na vežbalištu sve do sumraka.“

Dok je on odlazio hodnikom, krećući se veoma približno smrtonosnoj skladnosti jednog Zaštitnika, Min shvati da namešta haljinu na bokovima i smesta prestade. *Svetlost spalila sve muškarce!*

Sahra udahnu kao da je sve do tada zadržavala dah. „Zbilja je zgodan, zar ne?“, sanjivo kaza. „Naravno, ne tako zgodan kao lord Galad. A vi ga zaista poznajete.“ Bilo je to napola pitanje, ali samo napola.

Min uzdahnu za polaznicom. Devojka će ovo svakako ispričati svojim drugaricama među polaznicama. Bilo je prirodno pričati o sinu jedne kraljice, pogotovo kad je tako zgodan i nosi se kao neki junak iz zabavljačkih priča. Još je zanimljivije kada se tome doda neka nepoznata žena. Bilo kako bilo, sada se ništa u vezi s tim ne može uraditi. Svejedno, to sada nikako ne može da naškodi.

„Amirlin Tron mora da se pita zašto još nismo ušle“, reče.

Sahra dođe k sebi prenuvši se razrogačeno i glasno progutavši knedlu. Jednom rukom zgrabivši Minin rukav, polaznica skoči da otvori krilo vrata koja su vodila u Amirlinine odaje i povuče Min za sobom. Čim su se našle unutra, polaznica žurno pade u naklon i panično izbrblja: „Dovela sam je, Leana Sedai. Gazdaricu Elmindredu? Amirlin Tron želi da je vidi?“

Visoka žena bakarne kože nosila je dlan široku ešarpu Čuvarke hronika, plavu da pokaže kako se na taj položaj uzdigla iz Plavog ađaha. Podbočena, sačekala je da

devojka završi, pre no što ju je otpustila uz odsečno: „Vala, dosta si se bavila, dete. Vрати se svojim zadacima.“ Sahra se još jednom nakloni i izlete iz predvorja još brže no što je ušla.

Min je stajala pogleda uprtog u pod i kapuljače još navučene preko lica. Dovoljno je zlo što se istrtiljala pred Sahrom – mada, polaznica nije znala njeno ime – ali Leana ju je poznavala bolje od ikoga u Kuli, izuzev Amirlin. Min je bila sigurna da to sada ne čini nikakvu razliku, ali nakon onoga što se odigralo u hodniku, nameravala je da se drži Moiraininih uputstava sve dok se ne nađe nasamo s Amirlin.

Ovog puta predostrožnost joj ničemu nije koristila. Leana načini dva koraka, zbací joj kapuljaču i zastenja kao da je primila udarac u trbuh. Min diže glavu i prkosno je pogleda, pretvarajući se da nije pokušala da se provuče kraj nje. Čuvarino lice bilo je uokvireno tamnom kosom, tek malo dužom od Minine. Izraz na licu Aes Sedai bio je mešavina iznenađenja i zlovolje što je iznenađena.

„Dakle, ti si Elmindreda?“ – oštro upita Leana. Ta je uvek bila oštra. „Moram reći kako ti to ime pristaje daleko bolje u toj haljini no u uobičajenoj tvojoj... nošnji.“

„Samo Min, Leana Sedai, ako vam je po volji.“ Min uspe da lice održi bezizražajnim, mada joj je teško bilo da je ne prostreli ljutitim pogledom. Po Čuvarinom glasu bilo je očigledno da joj je to veoma smešno. Ako je već majka morala da joj da ime po nekome iz priča, zašto je to morala biti žena koja je uglavnom uzdisala za muškarcima, kada im nije bila nadahnuće za pesme o svojim očima ili osmehu?

„U redu. Min. Neću da pitam gde si bila, niti zašto se vraćaš u haljini, s navodnim pitanjem za Amirlin. U svakom slučaju, ne sada.“ Međutim, po licu joj se videlo kako namerava da je kasnije ispita i da dobije odgovore na svoja pitanja. „Pretpostavljam da Majka zna ko je Elmindreda? Naravno. Trebalo je da to shvatim kada mi je rekla da te pošaljem pravo unutra, i to samu. Samo Svetlost zna zašto li te trpi.“ A onda učuta i zabrinuto se namršti. „Šta je bilo, devojko? Da ti nije pozlilo?“

Min se potruđi da joj lice ostane bezizražajno. „Ne. Ne, dobro sam.“ Na tren joj se činilo kao da Čuvarka gleda kroz providnu masku istovetnu sa svojim licem, samo što je maska vrištala. „Mogu li sada da uđem, Leana Sedai?“

Leana ju je još trenutak posmatrala, a onda klimnula glavom ka unutrašnjoj odaji. „Ulazi.“ Min poskoči da poslušá tako brzo da bi to zadovoljilo i najstrožu nadzornicu.

U radnoj sobi Amirlin Tron boravilo je i radilo, dok su vekovi proticali, mnoštvo veličanstvenih i moćnih žena. Sobu su ispunjavale stvari što su podsećale na tu činjenicu – od visokog kamina načinjenog od kandorskog zlatnog mermera, u kome sada nije gorela vatra, pa sve do zidova obloženih nekim bledim drvetom s neobičnim prugama, tvrdim poput gvožđa a izrezbarenim u vidu čudesnih zveri i ptica s divljim perjem. Te drvene ploče donete su pre više od hiljadu godina iz tajanstvenih zemalja s druge strane Aijelske pustare, a kamin je bio više no dvostruko toliko star. Uglačani crvenkamen kojim je pod bio popločan došao je s Maglenih planina. Visoko zasvođeni prozori vodili su na balkon. Kameni okvir oko prozora presijavao se poput biserá. On je bio izvučen iz ruševina grada potonulog u Olujno more za vreme Slamanja sveta. Nijedan sličan njemu više ne postoji.

Ali žena koja je trenutno boravila u toj sobi, Sijuan Sanče, rodila se u Tiru, kao kći običnog ribara, i nameštaj koji je odabrala bio je jednostavan, mada, valjano načinjen i temeljno uglačan. Sedela je u stamenoj naslonjači iza velikog stola, toliko jednostavnog da bi priličio nekoj seljačkoj kući. Jedina druga stolica u sobi, podjednako jednostavna i obično postavljena malo u stranu, sada se nalazila neposredno pred stolom – na tairenskom ćilimčiću izatkanom u jednostavnim plavim, smeđim i zlatnim šarama. Po podu je bilo razmešteno šest visokih stalaka za čitanje s otvorenim knjigama. I to je bilo to. Iznad kamina je bio uramljen jedan crtež: sićušni ribarski brodići među trskama u Zmajevim prstima, kao nekada barka njenog oca.

Na prvi pogled, uprkos glatkim crtama jedne Aes Sedai, Sijuan Sanče je delovala jednostavno poput svog nameštaja. Bila je to stamena žena, pre zgodna no lepa, i jedino kitnjasto u njenoj odeći bila je široka ešarpa Amirlin Tron, sa po jednom prugom za svaki Ađah. Kao i kod svih Aes Sedai, nemoguće beše odrediti joj godine. U njenoj tamnoj kosi nije bilo nijedne sede vlasi. Ali oštar pogled njenih plavih očiju govorio je da ne podnosi gluposti, a odlučno stisnuta vilica nagoveštavala je neverovatne mere odlučnosti najmlađe žene koja je ikada postala Amirlin Tron. Više od deset godina Sijuan Sanče je bila u položaju da pred sebe poziva vladare i druge moćnike. I oni bi dolazili, čak i ako mrze Belu kulu i boje se Aes Sedai.

Dok je Amirlin obilazila oko stola, Min je spustila svoj zavežljaj i počela nespretno da pada u naklon, sve vreme razdraženo gundajući sebi u bradu zbog toga. Ne da je želela da uskrati poštovanje – to ni na kraj pameti nije bilo onima koji bi se našli naspram žene kakva je Sijuan Sanče – ali poklon koji bi obično načinila delovao bi glupavo u haljini, a ona je tek naslućivala kako da izvede naklon.

Na pola naklona, široko raširenih sukanja, Min se sledi kao raskrečena žaba. Sijuan Sanče je stajala dostojanstveno kao kakva kraljica, ali na tren je ležala na podu, gola. Sem činjenice da je gola kao od majke rođena, bilo je nečeg neobičnog u vezi s tom slikom, ali ona je nestala pre no što je Min mogla da odredi šta je u pitanju. Nikada ranije nije pročitala nešto tako snažno, ali nije imala predstave šta bi to moglo da znači.

„Ponovo viđaš stvari, zar ne?“ – upita Amirlin. „Pa, sigurno je da bih tu tvoju sposobnost mogla valjano da iskoristim. Koristila bi mi ona svih ovih meseci što te nije bilo. Ali nećemo o tome. Šta je bilo – bilo je. Točak tka kako Točak želi.“ Oštro se nasmeši. „Ali ako to ponovo uradiš, ima da ti od kože napravim rukavice. Diži se, devojko. Leana mi za mesec natrpa toliko ceremonije koliko bi svakoj pametnoj ženi bilo dovoljno za godinu dana. Nemam ja vremena za to. Ne ovih dana. Sad, šta si to upravo videla?“

Min se polako ispravi. Bilo joj je lakše što se ponovo našla u društvu nekoga ko zna za njen dar, makar to bila sama Amirlin Tron. Od nje nije morala da krije šta je videla. Daleko od toga. „Bila si... Bila si naga. Ja... ne znam šta bi to moglo da znači, majko.“

Sijuan se kratko i oštro nasmeja. „Nesumnjivo znači da ću uzeti ljubavnika. Ali ni za to nemam vremena. Kada moraš da vadiš vodu iz čamca, nema vremena da namiguješ muškarcima.“

„Možda“, polako odvrti Min. Moglo je to da znači, ali sumnjala je. „Jednostavno ne znam, ali, majko, otkako sam ušla u Kulu, viđam svakakve stvari. Desiće se nešto loše, nešto užasno.“

Počela je od Aes Sedai u prijemnoj dvorani i ispričala sve što je videla i šta sve to znači, u onim slučajevima kada je to znala. Međutim, zadržala je za sebe većinu onoga što joj je Gavin rekao. Nema svrhe govoriti mu da ne razljuti Amirlin ako ona to učini mesto njega. Ono ostalo je ispričala u potpunosti kako je videla. Na kraju je u njoj ponovo nabujao strah. Pre no što je završila, sva se tresla.

Za sve to vreme izraz Amirlininog lica nimalo se nije promenio. „Dakle, pričala si s mladim Gavinom“, rekla je kada je Min završila. „Pa, mislim da ga mogu ubediti da drži jezik za zubima. A ako se dobro sećam Sahre, njoj bi prijalo malo rada na selu. Neće moći da širi glasine ako plevi povrće.“

„Ne razumem“, kaza Min. „Zašto bi Gavin trebalo da ćuti? O čemu? Ništa mu nisam rekla. A Sahra... Majko, možda nisam bila dovoljno jasna. Aes Sedai i Zaštitnici će izginuti. To mora da znači da će izbiti neka bitka. A sem ako ne pošalješ mnogo Aes Sedai i Zaštitnika negde drugde – i slugu; takođe sam videla mrtve i povređene sluge – ako to ne učiniš, bitka će se voditi ovde! U Tar Valonu!“

„Jesi li to videla?“ – odlučno upita Amirlin. „Bitku? Znaš li to zahvaljujući svom... svom daru ili samo nagađajući?“

„A šta bi drugo moglo biti? Najmanje četiri Aes Sedai će neumitno poginuti. Majko, otkako sam stigla, videla sam vas ukupno devet, a četiri će umreti! I Zaštitnici... šta bi drugo moglo biti?“

„Mnogo toga o čemu ni ne želim da razmišljam“, sumorno odvrti Sijuan. „Kada? Koliko pre no što se ta... stvar... odigra?“

Min odmahnu glavom. „Ne znam. Većina toga će se odigrati za jedan dan, možda dva, ali to može biti sutra ili tek za godinu dana. Ili za deset.“

„Molimo se onda da bude tek za deset godina. Bude li sutra, teško da ću to moći sprečiti.“

Min se namršti. Pored Sijuan Sanče samo su još dve Aes Sedai znale za njene sposobnosti: Moiraina i Verin Matvin, koja je pokušala da prouči njen dar. Nijedna nije znala kako on deluje, ništa više od nje same, izuzev da nikakve veze nema s Moći. Možda je zato jedino Moiraina bila u stanju da prihvati činjenicu da će se ono što vidi neumitno dogoditi, kada je svesna značenja viđenog.

„Možda su uzrok Beli plaštovi, majko. Bili su posvuda u Alinderu kada sam prelazila most.“ Nije verovala da Deca Svetla ikakve veze imaju s onim što sledi, ali nije bila voljna da kaže u šta je verovala. Verovala, a ne znala – ali i to je bilo dovoljno zlo.

Ali Amirlin je još pre no što je Min završila stala da odmahuje glavom. „Da mogu, pokušali bi oni nešto – u to ne sumnjam. Voleli bi da zadaju udarac Kuli, ali Emon Valda neće otvoreno napasti bez naređenja od gospodara kapetana zapovednika, a Pedron Nijal ih neće izdati ukoliko ne misli da smo povređeni. Predobro on poznaje našu snagu da bi se glupo poneo. Beli plaštovi su već hiljadu godina takvi. Srebrperke u trsci koje samo čekaju trunčicu krvi Aes Sedai u vodi. Ali još je nisu osetili – niti će, ako se ja nešto pitam.“

„Ali, ako bi Valda nešto pokušao na svoju ruku...“

Sijuan je prekide. „On nema više od pet stotina ljudi u blizini Tar Valona, devojko. Ostatak je pre nekoliko nedelja poslao da negde drugde prave nevolje. Sjajni zidovi su odbili Aijele. Artura Hokvinga takođe. Valda nikada neće upasti u Tar Valon, sem ako se grad iznutra ne raspada.“ Glas joj se nije promenio dok je govorila dalje. „Ti baš hoćeš da poverujem kako će Beli plaštovi biti uzrok te nevolje. Zašto?“ Pogled joj je bio kao od čelika.

„Zato što *ja* želim da u to verujem“, promrmlja Min. Obliznu usne i izgovori reči koje nije želela da kaže. „Srebrni okovratnik koji sam videla na onoj Aes Sedai. Majko, ličio je... Ličio je na one okovratnike što ih... Seanšani koriste da... pod vlašću drže žene koje mogu da usmeravaju.“ Glas joj je postajao sve tiši kako je Sijuan sve više stiskala usne od gađenja.

„Pogane stvari“, prosikta Amirlin. „I dobro što većina sveta ne veruje ni u četvrtinu onoga što o Seanšanima čuje. Ali veći su izgledi da to budu oni no Beli plaštovi. Ako se Seanšani ponovo iskrcaju, bilo gde, znaću to kroz nekoliko dana – obavestiće me golubom, a daleko je od Tar Valona do mora. Ako se zaista ponovo pojave, biću na vreme upozorena. Ali ne, bojim se da je uzrok onome što si videla daleko gori od Seanšana. Bojim se da to može biti samo Crni ađah. Samo šaćica nas zna za njihovo postojanje i ne želim ni da pomišljam šta će se desiti kada to postane opštepoznato, ali one su najveća neposredna pretnja Kuli.“

U tom trenutku Min shvati da snažno stiska suknju – toliko da je šake zaboлеše. Usta joj behu suva kao pepeo. Bela kula je oduvek hladno poricala postojanje skrivenog Ađaha, posvećenog Mračnome. Najbolji način da se neka Aes Sedai razgnevi jeste spomenuti tako nešto. Min se sva sledila od činjenice da je sama Amirlin Tron tek tako priznala postojanje Crnog ađaha.

Kao da ništa neobično nije rekla, Amirlin nastavi: „Ali nisi toliko putovala samo zarad tvojih predviđanja. Kakve su vesti od Moiraine? Znam da je sve od Arad Domana do Tarabona u potpunoj pometnji, najblaže rečeno.“ To je zaista bilo najblaže rečeno: ljudi koji podržavaju Ponovorođenog Zmaja borili su se protiv onih što ga osporavaju; u obe zemlje je zbog toga planuo građanski rat dok su se te dve strane borile za premoć nad Almotskom ravnicom. Po Sijuaninom glasu moglo se zaključiti da je sve to smatrala sitnicom. „Ali već mesecima ništa nisam čula o Randu al'Toru. On je središte svega. Gde je? Šta mu je Moiraina rekla da čini? Sedi, devojko. Sedi.“ Amirlin Tron pokaza ka stolici ispred stola.

Min drhtavo priđe naslonjači i sruči se u nju. *Crni ađah! Oh, Svetlosti!* Trebalo bi da Aes Sedai budu na strani Svetlosti. Iako im nije zaista verovala, uvek je to imala na umu. Aes Sedai, i sva njihova sila, bile su na strani Svetlosti a protiv Senke. Samo što to više nije važilo. Potpuno obamrla, čula je sebe kako izgovara: „Na putu je ka Tiru.“

„Ka Tiru! Znači, Kalandor. Moiraina namerava da on iz Kamena Tira iznese Mač Koji Se Ne Može Dotaći. Kunem se da ću je razapeti! Poželeće da je ponovo polaznica! On još nije spreman za to!“

„Nije to...“ Min zastade da pročisti grlo. „Nije to Moirainino maslo. Rand je otišao usred noći, sam samcijat. Ostali su pošli za njim, a Moiraina me je poslala da ti sve ispričam. Do sada su možda već u Tiru. Moguće da je već i isukao Kalandor.“

„Plamen ga spalio!“, prosikta Sijuan. „Do sada je možda i mrtav! Želela bih da ni reč Zmajskih proročanstava nije čuo. Kad bih mogla, osigurala bih se da se to ne ponovi.“

„Ali zar on ne mora da ispuni ta Proročanstva? Ne razumem.“

Amirlin se umorno osloni na sto. „Kao da ih neko razume! Nije on Ponovorođeni Zmaj zbog Proročanstava. Jedino što bi trebalo da učini jeste da to prizna, a pošto je krenuo po Kalandor – mora da već jeste priznao. Svrha Proročanstava je da svet obznane ko je on, da pripreme ljude za njegov dolazak, da pripreme svet. Ako Moiraina bude u stanju da zadrži makar malo uticaja nad njim, vodiće ga ka Proročanstvima u čiji smo ishod sigurne – kada bude bio spreman da se suoči s njima! A što se ostatka njih tiče, verujemo da će ono što čini biti dovoljno. Nadamo se. Koliko ja znam, možda je već i ispunio Proročanstva koja niko od nas ne razume. Svetlost dala da to bude dovoljno.“

„Dakle, zaista vam je namera da on bude pod vašom vlašću. Rekao je kako ćete pokušati da ga iskoristite, ali ovo je prvi put da sam čula kako neka od vas to otvoreno priznaje.“ Min se sva sledila. Besno dodade: „Ti i Moiraina za sada niste baš imale uspeha u tome.“

Sijuan se uspravi i pogleda Min. Umor kao da joj skliznu s ramena. „Bolje bi ti bilo da se nadaš kako jesmo. Zar si mislila da ćemo ga tek tako pustiti da luta? On je tvrdoglav, bez ikakve obuke, nepripremljen za ono što ga čeka – a možda već i počinje da ludi. Misliš li da smo mogle da verujemo Šari, njegovoj *sudbini*, da mu čuva život, kao u nekoj priči? Ovo nije priča, a on nije neki nepobedivi junak. Ako njegova nit bude pokidana iz Šare, Točak vremena neće primetiti da ga više nema, a Tvorac neće učiniti čudo da nas izbavi. Ako Moiraina ne bude u stanju da mu olabavi jedra, lako je moguće da će završiti kao mrtav čovek, a šta će onda biti s nama? Šta će biti s celim svetom? Zatvor Mračnoga polako slabi. On će sasvim *sigurno* ponovo dodirnuti svet – to je samo pitanje vremena. Ako Rand al'Tor ne bude mogao da se u Poslednjoj bici suoči s njime, ako ta tvrdoglava mlada budala pre toga pogine, svet je osuđen na propast. Ponovo će otpočeti Rat Moći, samo bez Lijusa Terina i njegovih Stotinu sadrugova. A zatim će vladati oganj i mrak – zauvek.“ Amirlin odjednom ućuta i pogleda Min pravo u lice. „Dakle, tako vetar duva, je li? Ti i Rand. To nisam očekivala.“

Min snažno odmahnu glavom, a obrazi joj pocrveneše. „Naravno da ne! Ja sam... To je zbog Poslednje bitke. I Mračnoga. Svetlosti, i sama pomisao na Mračnoga na slobodi trebalo bi čak i Zaštitniku da sledi krv u žilama...“

„Ne pokušavaj da mi se tu izvlačiš“, odreza Amirlin. „Misliš li da je ovo prvi put da vidim ženu kako se boji za život svog muškarca? Mogla bi svejedno da priznaš.“

Min se na tren migoljila na stolici, ali Sijuanin pogled – nestrpljiv i znalački – zario se u nju. „Dobro“, promrmlja naposletku ona. „Sve ću ti ispričati, samo što to ni

tebi ni meni ništa neće vredeti. Prvi put kada sam videla Randa prikazala su mi se tri ženska lica – jedno od njih bilo je moje. Nikada pre ni posle toga nije mi se ukazalo ništa u vezi sa mnom, ali znala sam šta to znači. Znala sam da ću se zaljubiti u njega. Znala sam da to važi za sve nas. Sve tri.“

„Tri. Ko su druge dve?“

Min joj se gorko osmehnu. „Lica su im bila zaklonjena maglom; ne znam ko su one.“

„Ništa ti nije reklo da će ti on uzvratiti ljubav?“

„Ništa! Nije me ni pogledao. Mislim da na mene gleda kao... kao na sestru. I stoga nemoj misliti da me možeš upotrebiti da na njega vršiš neki uticaj, jer ti to ništa neće vredeti!“

„Ali ti ga svejedno voliš.“

„Nemam izbora.“ Min pokuša da joj glas zvuči manje nadureno. „Pokušala sam da se prema tome odnosim kao prema nekoj šali, ali više ne mogu da se smejem. Slobodno možeš da mi ne veruješ, ali kada mi je poznato značenje onoga što mi se prikaže – to se neumitno desi.“

Amirlin prstom dodirnu usne i pogleda Min kao da je odmerava.

Min se zbog tog pogleda zabrinula. Nije joj bila namera da od sebe načini takvu predstavu, niti da toliko ispriča. Nije ispričala sve što zna, ali bila je svesna činjenice da je do sada trebalo da nauči kako nijednoj Aes Sedai ne treba davati poluge, čak i ako ne znaš kako one mogu da se primene. Aes Sedai su bile veoma vešte u iznalaženju takvih primena. „Majko, prenela sam ti Moiraininu poruku i ispričala sve što znam o značenju onog što mi se ukazalo. Više nema razloga da se ne presvučem u svoju odeću i pođem.“

„Kuda to?“

„U Tir.“ Pošto bude popričala s Gavinom i pokušala da ga ubedi da ne pravi gluposti. Kad bi samo mogla da pita gde su Egvena i one druge dve, ali ako Amirlin nije voljna da to kaže Elejninom bratu, mali su izgledi da će reći Min. A Sijuan Sanče ju je i dalje gledala kao da je odmerava. „Ili gde god da je Rand. Možda sam glupa, ali neću biti prva žena koja se zbog muškarca ponela kao budala.“

„Ali bićeš prva koja se ponela kao budala zbog Ponovorođenog Zmaja. Biće veoma opasno biti u blizini Randa al’Tora kada svet sazna ko je on – i šta je. A ako sada u svojim rukama ima Kalandor, svet će to uskoro saznati. Polovina će svejedno želeti da ga ubije, kao da tako mogu da spreče Poslednju bitku i Mračnoga da se oslobodi. Mnogo će onih u njegovoj blizini poginuti. Možda bi za tebe bolje bilo da ostaneš ovde.“

Amirlin je zvučala kao da saoseća s njom, ali joj Min nije verovala. Nije verovala da je Sijuan Sanče u stanju da saoseća s bilo kim. „Spremna sam na to. Možda ću moći da mu pomognem. Onim što mi se prikazuje. Ne bi on ni u Kuli bio bezbedniji, sve dok ovde ima makar jedne Crvene sestre. One će samo videti muškarca u stanju da usmerava i zaboraviti na Poslednju bitku i Zmajska proročanstva.“

„Kao i mnoge druge“, spokojno odvrati Sijuan. „Teško je pobeći od starih navika mišljenja, svima pa i Aes Sedi.“

Min je zbunjeno pogleda. Sada kao da je bila na njenoj strani. „Nije nikakva tajna da su mi Egvena i Ninaeva prijateljice, niti da su njih dve iz istog sela kao i Rand. To bi Crvenom ađahu bilo sasvim dovoljno da nas poveže. Kada Kula sazna šta je on, verovatno će me istog dana zatočiti. Kao i Egvenu i Ninaevu, ako ih negde ne sakriješ.“

„U tom slučaju – ne smeju te prepoznati. Nećeš uloviti ribe ako one vide mrežu. Predlažem da na neko vreme zaboraviš kaput i pantalone.“ Amirlin se nasmeši kao mačka mišu.

„A koju ribu bi ti htela da upecaš služeći se mnome kao mamcem?“ – slabašnim glasom upita Min. Činilo joj se da već zna, ali se očajnički nadala da nije u pravu.

Međutim, njeno nadanje nije sprečilo Amirlin da kaže: „Crni ađah. Njih trinaest je pobeglo, ali bojim se da su neke ostale. Ne znam kome da verujem. Neko vreme sam se bojala da bilo kome poklonim svoje poverenje. Znam da ti nisi Prijatelj Mraka, a tvoj dar bi mogao pomoći. U najmanju ruku, bićeš još jedan par očiju u koje mogu imati poverenja.“

„Ovo si smerala još otkako sam ušla? Zato si želela da učutkaš Gavina i Sahru.“ Min je proklinjala od besa. Ova žena je očekivala da se svi ponašaju u skladu s njenim željama. Da sve bude još gore, obično je tako i bilo. Ali ona nije ničija marioneta. „Jesi li to uradila Egveni, Elejni i Ninaevi? Poslala ih da jure Crni ađah? To baš liči na tebe!“

„Brini se ti o sopstvenim mrežama, dete, i pusti te devojkice da se staraju o svojim. Što se tebe tiče, one na nekom imanju odrađuju pokoru. Jesam li bila jasna?“

Od tog čeličnog pogleda Min se nelagodno promeškolji. Lako je bilo suprotstaviti se Amirlin – sve dok ne počne da te strelja tim ostrim i hladnim pogledom svojih plavih očiju. „Da, majko.“ Žacnula se zbog krotkosti svog odgovora, ali čim je pogledala Amirlin, odlučila je da digne ruke. Počela je da čupka svoju vunenu haljinu. „Valjda me neće ubiti da još neko vreme budem u ovome.“ Odjednom, Sijuan je delovala kao da joj je nešto smešno. Min počne da se kostreši.

„Bojim se da to neće biti dovoljno. Min u haljini je za sve koji pobliže pogledaju i dalje Min u haljini. Ne možeš stalno da nosiš plašt s kapuljačom. Ne, moraš promeniti sve što se promeniti da. Na primer, nastavićeš da se ljudima predstavljáš kao Elmindreda. Napokon, to ti i jeste ime.“ Min se žacnu. „Kosa ti je duga skoro kao Leanina – dovoljno duga da se ukovrdža. Što se ostalog tiče... ja nikada nisam koristila rumenilo i tome slične stvari, ali Leana se još seća kako se to primenjuje.“

Min je sa svakom reči, otkako je Amirlin spomenula kovrdže, sve više bečila oči. „Oh, ne“, prodahta.

„Niko te neće prepoznati kao Min, koja nosi pantalone, kada Leana od tebe načini savršenu Elmindredu.“

„Oh, NE!“

„A što se tiče razloga za tvoj dalji boravak u Kuli – prikladnog za mladu ženu koja svojim izgledom i ponašanjem ni najmanje ne liči na Min.“ Amirlin se zamišljeno namršti, ne obraćajući pažnju na Minine pokušaje da je prekine. „Da. Pustiću glas da je gazdarici Elmindredi pošlo za rukom da toliko ohrabri dvojicu prosaca da je

moralna od njih da se skloni u Kulu, sve dok ne bude u stanju da se odluči za koga će. I dalje se dešava da svake godine po nekoliko žena potraži utočište – ponekad zbog jednako besmislenih razloga.“ A onda joj lice poprими tvrd i odlučan izraz, a pogled postade oštar kao mač. „Ako i dalje razmišljaš o Tiru, razmisli ponovo. Razmisli gde bi bila korisnija Randu – tamo ili ovde. Ako Crni ađah uspe da sunovrati Kulu ili, još gore, da stekne prevlast, on će izgubiti i ono malo pomoći što mogu da mu pružim. Stoga: jesi li žena ili zaljubljena šiparica?“

Okovana. Min je toga bila svesna, kao da joj je bukagija na nozi. „Da li uvek ovako izlaziš na kraj s ljudima, majko?“

Amirlin se ovaj put još hladnije osmehnu. „Obično je tako, dete. Obično je tako.“

Poravnajući svoj šal crvenog poruba, Elaida se zamišljeno zagledala ka vratima Amirlinine radne sobe kroz koja su upravo prošle dve devojke. Polaznica je skoro smesta izašla, pogledala hitro u Elaidino lice i zablenu se kao prestravljena ovca. Elaidi se učinilo da je poznaje, mada, nije mogla da se seti kako se zove. Imala je pametnija posla no da podučava neka tamo derišta.

„Kako se zoveš?“

„Sahra, Elaida Sedai“, bez daha ciknu devojka. Elaida se možda nije zanimala za polaznice, ali one su je znale, kao i glas koji je bije.

Sada se setila ko je ta devojka. Izgubljeni slučaj umerene snage u usmeravanju koji nikada neće steći neki uticaj. Pod velikim je znakom pitanja bilo da li je ona znala više no što je Elaida već sama čula ili videla – ili da li se sećala ičega sem Gavinovog osmeha. Budala. Elaida joj mahnu rukom u znak da može da ide.

Devojka pade u naklon tako dubok da joj lice skoro dodirnu pod, a onda se iz mesta baci u trk i pobeže.

Elaida nije ni primetila kada je devojka otišla. Crvena sestra se okrenula i već zaboravila na polaznicu. Dok je išla niz hodnik, nijedna bora nije naružila njene glatke crte, ali u sebi je ključala. Nije ni primećivala sluge, polaznice i Prihvaćene, koje su joj se sklanjale s puta i padale u naklon kako je prolazila kraj njih. Jednom je skoro naletela na neku Smeđu sestru s nosom u beleškama. Punačka Smeđa je iznenađeno cikhula i odskočila, ali je Elaida nije čula.

Bez obzira na haljinu, prepoznala je devojku koja je ušla kod Amirlin. Bila je to Min, koja je prilikom svoje prve posete Kuli mnogo vremena provela u Amirlininom društvu, mada, niko nije znao razlog tome. Min, koja je bila tako bliska prijateljica s Elejnom, Egvenom i Ninaevom. Elaida je bila sigurna da Amirlin krije gde se te tri nalaze. Svi izveštaji da one odrađuju pokoru na nekom imanju došli su iz treće ili četvrte ruke od Sijuan Sanče, što je više no dovoljno da sakrije svako izvrtnje reči da bi se izbegla otvorena laž. A i da se ne pominje kako su se svi Elaidini znatni napori da to imanje pronađe završili neuspehom.

„Svetlost je spalila!“ Na tren je Elaidino lice bilo oslikano golim besom. Nije bila sigurna da li misli na Sijuan Sanče ili na kći naslednicu. Slobodno se može odnositi

na obe. Jedna vitka Prihvaćena ju je čula, pogledala joj lice i prebledela jače od svoje haljine; Elaida je prošla pored nje a da je nije ni primetila.

Na stranu sve ostalo, to što nije mogla da pronađe Elejnu dovelo ju je do besnila. Elaida je ponekad Predviđala – bila je to sposobnost da se predskažu događaji u budućnosti. Iako joj se to retko dešavalo i bilo nejasno, ipak se nijedna druga Aes Sedai, još od Gitare Moroso, već dvadeset godina mrtve, time nije mogla pohvaliti. Prvo što je Elaida Prorekla, još dok je bila Prihvaćena – a čak je i tada bila dovoljno pametna da to zadrži za sebe – bilo je da će kraljevska loza Andora biti ključna za poraz Mračnoga u Poslednjoj bici. Približila se Morgazi čim je postalo jasno da će se ona uspeti na presto i veoma strpljivo, godinu za godinom, gradila svoj uticaj. Da se nije toliko trudila i žrtvovala, da svu svoju snagu nije okrenula ka Andoru, do sada je mogla postati i Amirlin Tron. A sve se to može pokazati zaludnim poslom samo zato što je Elejna nestala.

Uz mnogo truda naterala je sebe da razmišlja o trenutno bitnim stvarima. Egvena i Ninaeva bile su iz istog sela kao i onaj neobični mladić Rand al'Tor. A i Min ga je poznavala, ma koliko to pokušavala da prikrije. Rand al'Tor je u središtu svega. Elaida ga je samo jednom videla, i to u Andoru. Navodno je bio čobanin iz Dve Reke, ali od glave do pete bio je pljunuti Aijel. Čim ga je videla, došlo joj je Proricanje. Bio je ta'veren, jedan od onih retkih ljudi koji, umesto da budu utkani u Šaru kako to Točak vremena odluči, teraju Šaru da se oblikuje oko njih – bar na neko vreme. A Elaida je videla kako se kaos komeša oko njega, podele i pošast za Andor, a možda i za čitav svet. Ali Andor mora ostati čitav, šta god se drugo dogodilo – ono prvo Proricanje ubedilo ju je u to.

A bilo je tu još niti, dovoljno da se Sijuan upetlja u sopstvenu mrežu. Ako je verovati glasinama, bila su tri ta'verena, ne samo jedan. I to sva trojica iz istog sela, tog Emondovog Polja, i istog godišta – što je bilo dovoljno neobično da čitava Kula o tome priča. A Sijuan ih je prilikom svog putovanja u Šijenar, pre skoro godinu dana, svu trojicu videla, pa čak i razgovarala s njima. Rand al'Tor. Perin Ajbara. Metrim Kauton. Govorilo se da je to čista slučajnost. Samo srećan sled događaja. Tako se govorilo. Ali oni što su to pričali nisu znali ono što je Elaida znala.

Kada je Elaida prvi put videla mladog Al'Tora, Moiraina je bila ta koja ga je izbacila. Moiraina ga je pratila dok je išao za Šijenar, kao i druga dva ta'verena. Moiraina Damodred, najbliža prijateljica Sijuan Sanče dok su još bile polaznice. Da je Elaida bila voljna da se kladi, položila bi opkladu da se niko u Kuli, sem nje, tog prijateljstva nije sećao. Na dan kada su uzdignute na položaj Aes Sedai, na samom kraju Aijelskog rata, Sijuan i Moiraina su se rastale i posle toga ponašale skoro kao da se ne poznaju. Ali Elaida je bila jedna od Prihvaćenih koje su motrile na te dve polaznice, podučavala ih je i kažnjavala kada ne bi valjano izvršile svoje zadatke. I sećala se. Teško joj je bilo da poveruje kako ta njihova zavera seže toliko duboko u prošlost – Al'Tor se nije rodio mnogo pre toga – ali bila je to poslednja karika koja ih je sve povezivala. Njoj je to bilo dovoljno.

Šta god da je Sijuan namerila, morala je u tome biti sprečena. Metež i kaos šire se na sve strane. Mračni će se jamačno osloboditi – i od same pomisli na to Elaida

je zadržtala i čvršće se obmotala šalom – a Kula mora stajati po strani od svetovnih borbi da bi se suočila s time. Kula mora imati slobodu da povuče niti koje će naterati sva plemena da se ujedine – ne sme biti sputana nevoljama koje će Rand al'Tor prozrokovati. On nekako mora biti sprečen da uništi Andor.

Nikome nije rekla ono što zna o Al'Toru. Namera joj je bila da se u tišini postara za njega, ako je ikako moguće. U Dvorani Kule već se pričalo o posmatranju, pa čak i uticaju na te ta'verene; Dvorana se nikada ne bi složila da se oni uklone, a pogotovo jedan od njih, kao što to mora biti. Za dobrobit Kule. Za dobrobit sveta.

Skoro da je zarežala na tu pomisao. Sijuan je oduvek bila tvrdoglava, čak i kao polaznica. Oduvek je o sebi imala visoko mišljenje, iako je bila kći siromašnog ribara. Ali kako je mogla biti toliko glupa da umeša Kulu u sve to a da pri tom ne obavešti Dvoranu? Kao i svi ostali, i ona zna šta se primiče. Gore bi moglo biti jedino da...

Elaida odjednom stade, pogleda izgubljenog u daljini. Je li moguće da je taj Al'Tor u stanju da usmerava? Ili neko od one dvojice? Najverovatnije Al'Tor. Ne. Nemoguće. Čak ni Sijuan ne bi prišla takvima. Svakako ne bi. „Ko zna šta je ta žena u stanju da uradi?“, promrmlja. „Nikada nije bila dostojna da bude Amirlin Tron.“

„Pričaš sama sa sobom, Elaida? Znam da vi Crvene nikada nemate prijatelja van sopstvenog Ađaha, ali ti sigurno imaš sa kime da pričaš unutar njega.“

Elaida se okrete i pogleda Alvijarin. Aes Sedai labuđeg vrata uzvratila joj pogled pun one nadmene hladnoće koja je bila odlika Belog ađaha. Beli i Crveni ađah nimalo se nisu voleli; u Dvorani su bili jedan naspram drugog već hiljadu godina. Bele su bile uz Plave, a Sijuan je nekada bila Plava. Ali Bele su se ponosile obestrašćenom logikom.

„Pođi sa mnom“, kaza Elaida. Alvijarin je na tren oklevala, a onda pošla pored nje.

Bela sestra je isprva otvoreno sumnjala u ono što je Elaida imala da kaže u vezi sa Sijuan, ali još pre no što je Crvena završila, Alvijarin se zamišljeno namrštila. „Nemaš dokaz da se išta... nedolično odigralo“, reče ona kada Elaida naposletku učuta.

„Ne još“, odlučno odvrati Elaida. Kada Alvijarin klimnu, ona dozvoli sebi jedan smeh. Bio je to početak. Ovako ili onako, Sijuan će biti zaustavljena pre no što uništi Kulu.

Dobro skriven u gaju visokih kožolista iznad severne obale reke Taren, Dain Bornhald je zabacio svoj beli plašt sa rasplamsalim zlatnim suncem i prineo oku kožni valjak sa staklom za gledanje. Oko lica mu je zujao čitav oblak sićušnih mušica, ali on nije obraćao pažnju na njih. Preko reke, u selu po imenu Tarenska Skela, visoke kamene kuće bile su sagrađene na visokim temeljima da bi se odbranile od prolećnih poplava. Seljani su s prozora ili pragova posmatrali tridesetoricu konjanika, ogrnutih belim plaštovima, u sjajnim verižnjačama i oklopnim prsnicima. Sa njima se susrelo jedno izaslanstvo seljana i seljanki. Zapravo, sudeći po onome što je Bornhald mogao da vidi, slušali su šta im Džaret Bajar priča – što je bilo daleko bolje.

Bornhald je skoro mogao da čuje očev glas. *Dozvoli im da pomisle kako imaju nekog izgleda i neka budala će se toga prihvatiti. A onda sledi ubijanje, pa neka budala*

koja će pokušati da osveti prvu, pa zatim još ubijanja. Još na početku uteraj im strah u kosti; stavi im do znanja kako niko neće biti povređen ako rade šta im se kaže i neće ti praviti nevolje.

Stisnuo je zube kad se setio mrtvog oca. Nameravao je da povodom toga nešto učini, i to uskoro. Bio je siguran kako samo Bajar zna zašto je oberučke prihvatio zapovedništvo nad ovim zadatkom, uperenim ka skoro zaboravljenom okrugu u zaleđu Andora, ali Bajar će ćutati. Bajar je Dainovom ocu bio veran kao pseto i svu tu odanost preneo je na Daina. Bornhald ni najmanje nije oklevao da Bajara imenuje svojim zamenikom kada mu je Emon Valda poverio zapovedništvo.

Bajar je okrenuo konja i pojahao nazad do skele. Skeledžija se smesta odgurnuo od obale i, pomoću debelog konopca zategnutog preko brze reke, poterao skelu na drugu stranu. Bajar pogleda ljude za konopcem; prestrašeno su ga odmeravali dok su vukli. Sve je bilo kako treba da bude.

„Lorde Bornhalde?“

Bornhald spusti staklo za gledanje i osvrnu se. Tvrdoliki čovek kraj njegovog ramena stajao je u stavu mirno i ispod okruglog kalpaka gledao pravo pred sebe. Čak i posle napornog putovanja od Tar Valona – a Bornhald ih je terao milju za miljom – oklop mu je blistao jednako kao snežnobeli plašt sa zlatnim suncem.

„Da, Dete Ivone?“

„Poslao me je stotinar Faran, moj lorde. U pitanju su Krpari. Ordejt je razgovarao sa trojicom njih, moj gospodaru, a sada se niko od te trojice ne može naći.“

„Krv i pepeo!“ Bornhald se okrete na peti i stade odsečno da korača ka drveću, a Ivon pođe za njim.

Skriveni od pogleda s reke, konjanici u belim plaštovima ispunili su sav prostor između kožolista i borova. U rukama su im bila koplja ili lukovi prebačeni preko jabuka sedala. Konji su im nestrpljivo kopali zemlju i mahali repovima. Konjanici su stamenije čekali; ovo im neće biti prvi prelazak reke na nepoznatu teritoriju, a ovog puta niko ih u tome neće sprečavati.

Na velikoj čistini iza konjanika bio je karavan Tuat'ana, Putujućeg naroda. Krpara. Skoro stotinu kola, nalik omanjim četvrtastim kućama na točkovima, koje su vukli konji, bolo je oči šarenilom jarkih boja – crvene, zelene, žute i svake druge koju je moguće zamisliti, i to uparenih tako da se to samo krparskom pogledu moglo dopasti. Sami ljudi bili su odeveni u odeću naspram koje su njihova kola delovala utuljeno. Sedeli su na zemlji sakupljeni svi na jednom mestu i s nekom čudnom spokojnom nelagodnošću posmatrali konjanike. Kada je neko dete počelo tiho da plače, majka ga je brzo umirila. U blizini njih bila je gomila sačinjena od ogromnih mrtvih pasa oko kojih su već zujale muve. Krpari ni ruku nisu digli da se odbrane, a psi su samo lajali, ali Bornhald nije bio spreman da iskušava sudbinu.

Da bi se motrilo na Krpare bila su potrebna svega šestorica ljudi. Čak i ukočenih lica, delovali su posramljeno. Niko među njima nije gledao sedmog čoveka koji je bio na konju, blizu kola. Beše to koščat čovečuljak velikog nosa, odeven u tamnosivi kaput koji mu je, uprkos dobrom kroju, bio preveliki. Faran, bradata stena od čoveka,

ali lak na nogama uprkos svojoj visini i širini, streljao je pogledom svu sedmoricu podjednako. Stotinar je prineo srcu stisnutu pesnicu u čeličnoj rukavici u znak pozdrava, ali sve pričanje je prepustio Bornhaldu.

„Ako bismo mogli da porazgovaramo, gazda Ordejte“, tiho kaza Bornhald. Koščati čovečuljak nagnu glavu i uputi Bornhaldu jedan dug pogled pre no što sjaha. Faran prosto zarezha, ali Bornhald tiho reče: „Ne možemo pronaći tri Krpara, gazda Ordejte. Da nisi možda sproveo u delo svoj predlog?“ Prve reči koje je Ordejt izustio kada je video Krpare bile su: „Pobijte ih. Ti ničemu ne služe.“ Bornhald je imao prilike da ubija, ali nikada nije došao ni blizu nemarnosti s kojom je čovečuljak o tome govorio.

Ordejt protrlja svoj veliki nos. „Sad, što bih ja njih ubio? I to pošto si me onako izgrdio kad sam to predložio?“ Njegov lugardski naglasak danas je bio posebno izražen. Izgleda da nije primećivao kako ponekad govori s tim naglaskom, a nekada ne – još jedna njegova osobina koja je uznemiravala Bornhalda.

„Onda si im dopustio da pobegnu, da?“

„Pa, što se toga tiče, jeste da sam dvoje-troje njih odveo malo podalje da vidim šta znaju. Da ne budem uznemiravan prilikom toga, shvataš.“

„Šta znaju? Tako ti Svetlosti, šta bi Krpari mogli da znaju što bi nama koristilo?“

„Ne znaš dok ne pitaš.“ – odvrati Ordejt. „Nisam ih nešto mnogo povredio i rekao sam im da se odvuku nazad do kola. Ko bi pomislio da imaju petlje da pobegnu kada je toliko tvojih ljudi unaokolo?“

Bornhald shvati da škrguće zubima. Njegova naređenja bila su da požuri što je više moguće ne bi li se sreo s ovim čudakom koji će mu predati dalje naredbe. Bornhald se ništa od toga ni najmanje nije svidelo, iako je na obema zapovestima bio pečat i potpis Pedrona Nijala, gospodara kapetana zapovednika Dece Svetla.

Previše je ostalo neizrečeno, uključujući i Ordejtov položaj. Čovečuljak je tu bio da savetuje Bornhalda, a Bornhald je trebalo da sarađuje s Ordejtom. Ostalo je nejasno da li je Ordejt pod njegovim zapovedništvom, a nimalo mu se nisu dopali jaki nagoveštaji kako bi trebalo da postupa po njegovim savetima. Čak je i razlog zašto je toliko Dece odaslato u ovu nedodiju bio nejasan. Da se iskorene Prijatelji Mraka, naravno, i pronese Svetlost; to se podrazumevalo. Ali da blizu polovina legije bude na andorskom tlu bez dozvole – red mnogo stavlja na kocku ako bi vesti o tome stigle do kraljice u Kaemlinu. Premnogo zavisi od svega nekoliko odgovora koje je Bornhald dobio.

Sve se svodilo na Ordejta. Bornhald nije shvatao kako gospodar kapetan zapovednik može da veruje tom čovečuljku podmuklog osmeha, preke naravi i nadmenog pogleda, tako da čovek nikad nije siguran s kakvom osobom priča. I to još da se ne uzme u obzir činjenica kako je imao običaj da usred rečenice menja naglasak. Pedesetorica Dece u Ordejtovoj pratnji bili su natmureni i namršteni. Bornhald u životu nije video toliko loše raspoložene ljude. Mora da ih je Ordejt lično probrao, samo da dobije toliko kiselih i namrštenih lica. S kim si – takav si. Čak mu je i ime bilo neobično. Ordejt je na starom jeziku značilo „crvotočina“. Svejedno, Bornhald je

imao sopstvene razloge da bude tu gde je. Budući da mora, sarađivaće s tim čovekom. Ali samo onoliko koliko to bude morao.

„Gazda Ordejte“, reče Bornhald, pazeći da mu glas bude potpuno ravan. „Ova skela je jedini način da se uđe u okrug Dve Reke ili da se iz njega izađe.“ To baš i nije bila istina. Prema mapi koju je posedovao, jedino je ovde bilo moguće preći Taren, a na gornjem toku Maneterendrela, koji je predstavljao južnu granicu ovog kraja, nije bilo gazova. Na istoku su bile močvare i blatišta. Svejedno, mora da je postojao neki put što vodi na zapad, preko Maglenih planina, iako su one bile kraj njegove mape. U svakom slučaju, bio bi to težak put koji većina njegovih ljudi ne bi preživela, a on nije imao namere da Ordejtu stavi do znanja da čak i ta mala mogućnost postoji. „Kada dođe vreme da se ode odavde, ako budem otkrio andorske vojnike kako drže ovu obalu, ti ćeš jahati s prvima koji će preći reku. Biće ti zanimljivo da iz prve ruke vidiš teškoću nasilnog prelaska preko ovako široke vode, da?“

„Ovo ti je prvo zapovedništvo, zar ne?“ U Ordejtovom glasu naslućivalo se ruganje.

„Ovo je možda na kartama deo Andora, ali Kaemlin već pokolenjima nije slao poreznike ovako daleko na zapad. Čak i ako ta trojica puste glas, ko će poverovati Krparima? A ako misliš da je sve ovo preopasno, seti se čiji je pečat na naredbama koje si dobio.“

Faran pogleda u Bornhalda, a ruka mu pođe ka maču. Bornhald neznatno odmahnu glavom, a Faran spusti ruku. „Moja je namera da pređem ovu reku, gazda Ordejte. Preći ću je makar čuo da će Gareth Brin i Kraljičina garda do sumraka biti ovde.“

„Naravno“, odjednom kaza Ordejt, kao da hoće da ga umiri. „Uveravam te da će ovde biti prilike za slavu, isto kao i kod Tar Valona.“ Njegove upale, tamne oči odjednom se zastakliše, kao da se zagledao nekud u daljinu. „I u Tar Valonu ima stvari koje želim.“

Bornhald odmahnu glavom. *A ja moram s njime da sarađujem.*

Džaret Bajar pritera konja do njih i sjaha pored Farana. Visok koliko i stotinar, Bajar je bio čovek dugog lica i tamnih, veoma upalih očiju. Sav je bio kost i koža. „Selo je osigurano, moj gospodar. Luselin se brine da se niko ne izvuče. Skoro su se uneredili kada sam spomenuo Prijatelje Mraka. Niko iz njihovog sela, kažu. Ali narod tamo dalje na jug jeste od te sorte, tako kažu.“

„Dalje na jug, je li?“ – oštro ponovi Bornhald. „Videćemo. Neka tri stotine pređu reku, Bajare. Prva stotina neka bude Faranova. Ostatak neka sledi kada Krpari pređu. I postaraćeš se da niko više ne pobegne, da?“

„Pregazićemo Dve Reke“, prekide ga Ordejt. Uzano mu je lice bilo potpuno iskrivljeno, a pljuvačka mu je curila niz usne. „Bičevaćemo ih, drati i spaliti im duše! Obećao sam mu! Sada će mi doći! Doći će on!“

Bornhald klimnu glavom Bajar u znak da izvrše njegove zapovesti. *Ludak*, pomisli on. *Gospodar kapetan zapovednik me je vezao sa ludakom. Ali bar ću naći put do Perina iz Dve Reke. Šta god da bude potrebno, osvetiću oca!*

Sa zasvođene terase na vrhu jednog brda Visoka gospa Surot gledala je na luku Kantorin, koja je ličila na ogromnu činiju nepravilnog oblika. Glava ove žene bila je s obe strane potpuno izbrijana, tako da joj je široka kresta crne kose padala niz leđa. Šake su joj lagano počivale na glatkoj kamenoj ogradi, beloje kao njena blistava haljina. Čulo se slabašno ravnomerno kuckanje dok je ona nesvesno lupkala prstima sa čitav palac dugim noktima. Prva dva nokta na obe ruke bila su obojena u plavo.

S Aritskog okeana duvao je slabašan povetarac, noseći miris soli. Dve mlade žene klečale su uza zid iza Visoke gospe i držale široke pernate lepeze, spremne da priskoče u slučaju da povetarac utihne. Još dve žene i četvorica mladića činili su red ljudi koji su klečali i čekali da je služe. Sve osmoro bilo je bosonogo i u providnim odorama da bi jasnim crtama svojih udova i skladnošću pokreta zadovoljili osećaj za lepo Visoke gospe. U tom trenutku Surot zaista nije ni videla slugu, ništa više no što je videla nameštaj.

Ali videla je po šestoricu pripadnika Mrtve straže na krajevima zasvođene terase. Ukočeni kao kipovi, držali su koplja s crnim resama i u crno obojene štitove. Oni su bili znak njenog trijumfa i opasnosti u kojoj je bila. Mrtva straža služila je samo caricu i njene izabrane predstavnike, a bila je u stanju da podjednako revnosno ubija i gine – šta god bude potrebno. Postojala je jedna izreka: „Kada hodaš visoko, staze su popločane bodežima.“

Nokti su joj lupkali o kamenu ogradu. Ona je sada hodala po oštrici brijača.

Unutrašnji deo luke, iza nasipa koji ju je branio od mora, bio je ispunjen plovilima Morskog naroda – Ata'an Mijere. Čak je i najveće delovalo preusko za svoju dužinu. Zbog toga što su im konopci bili posečeni, svi poprečni jarboli bili su iskrivljeni pod ludim uglovima. Sve palube bile su prazne, a brodske posade na obali i pod stražom – što je važno za sve na ovim ostrvima koji su umeli da plove otvorenim morem. U spoljašnjem delu luke bilo je na desetine seanšanskih brodova zatupljenog pramca. Neki od njih su bacili sidro na ulazu u luku. Jedan brod je, dok su mu rebrasta jedra bila naduvana od vetra, pratio jato malih ribarskih brodice nazad u luku. Ako bi se ta manja plovila raštrkala, neka od njih bi mogla i da pobegnu, ali na seanšanskom brodu bila je damane. Bilo je dovoljno da se samo jednom pokažu moći kojima damane raspolažu pa da se svaka pomisao na to u potpunosti suzbije. Garav i smrskan trup jednog broda Morskog naroda još je ležao na grebenu blizu ulaza u luku.

Surot nije znala koliko će joj dugo poći za rukom da Morski narod s drugih strana – kao i proklete stanovnike kopna – spreči da saznaju da su ova ostrva pod njenom vlašću. *Imaću dovoljno vremena*, reče sama sebi. *Moram imati dovoljno vremena.*

Posle onakvog poraza u koji ih je visoki gospodar Turak odveo, ona je izvela pravo čudo tako što je okupila većinu seanšanskih snaga. Svega šaćica brodova koji su pobegli iz Falmea bila je pod njenom vlašću, a niko nije preispitivao njeno pravo da zapoveda nad *Hailene*, Predvodnicima. Ako je sreća i dalje bude služila, niko na kopnu neće ni posumnjati da su ovde. Da čekaju da ponovo osvoje zemlje koje im je carica naredila da povrate; da čekaju da postignu *Corenne*, Povratak. Njene uhode već

Surot nelagodno pogleda dve sulđam. Više nijednoj od njih nije verovala, ali nije imala drugog izbora. Niko drugi nije u stanju da pod vlašću drži damane, a bez njih... To se nije moglo zamisliti. Sva moć Seanšana, pa i samog Kristalnog prestola, bila je sagrađena na temelju koji čine vezane damane. Previše je bilo onoga u čemu Surot nije imala izbora. To je uključivalo i Alvin, koja ju je posmatrala kao da je čitavog života bila sođin. Ne. Kao da je i sama Krv, a kleči jer joj se tako prohtelo.

„Pura.“ Damane je nekada imala drugo ime, dok je još bila omražena Aes Sedai i pre no što je pala u seanšanske ruke. Ali Surot niti je znala koje je to ime bilo, niti je za to marila. U sivo odevena žena sva se napela, ali nije podigla glavu; njena obuka je bila izuzetno stroga. „Ponovo te pitam, Pura: kako Bela kula pod svojom vlašću drži tog čoveka što se proglasio Ponovorođenim Zmajem?“

Damane neznatno pomeri glavu, tek toliko da prestravljeno pogleda Taisu. Ako njen odgovor ne bude bio zadovoljavajući, sulđam je mogla da joj nanese bol a da ni prstom ne makne, služeći se ađamom. „Kula ne bi pokušala da upravlja lažnim Zmajem, Visoka gospo“, izusti Pura. „On bi bio zarobljen i smiren.“

Taisa uvređeno i upitno pogleda visoku gospu. Taj odgovor zapravo je bio izbegavanje Surotinog pitanja, a možda i nagoveštavao da je jedna od Krvi izgovorila neistinu. Surot neznatno, najmanje moguće, odmahnu glavom – nije joj se čekalo da se damane oporavi od kazne – a Taisa nagnu glavu u znak pokornosti.

„Ponovo te pitam, Pura, šta znaš o tome što Aes Sedai...“ – Surot iskrivi usne od gađenja što je morala da izgovori to ime, a Alvin zagundā od gnušanja – „... što Aes Sedai pomažu tog čoveka? Upozoravam te. Naši ratnici su se borili protiv žena od Kule koje su u Falmeu usmeravale Moć i stoga ne pokušavaj da to porekneš.“

„Pura... Pura ne zna, Visoka gospo.“ U damaninom glasu čula se hitnja i nesigurnost; još jednom je razrogačeno krajičkom oka pogledala Taisu. Očigledno joj je očajnički bilo stalo da joj poveruju. „Možda... možda je Amirlin, ili Dvorana Kule... Ne, ne bi to one učinile. Pura ne zna, Visoka gospo.“

„Taj čovek je u stanju da usmerava“, odreza Surot. Žena na podu zaječa, iako je to već čula od Surot. Visokoj gospi se prevrnu stomak što je morala ponovo da izgovori te reči, ali to se nije dalo zaključiti po izrazu njenog lica. Veoma je malo onoga što se kod Falmea desilo bilo delo žena koje su usmeravale; damane su to osetile, a sulđam što su nosile narukvice s povocima uvek su znale šta damane osećaju. Iz svega toga sledio je zaključak kako su događaji kod Falmea bili delo muškarca. Takođe, moglo se zaključiti da je on bio izuzetno moćan. Zapravo, toliko moćan da se Surot jednom ili dvaput prikriveno zapitala da to nije zaista bio Ponovorođeni Zmaj. Bilo joj je zlo i od same pomisli na to. *Ali to je nemoguće*, odlučno reče u sebi. U svakom slučaju, to nimalo nije menjalo njene namere. „Nemoguće je poverovati da bi čak i Bela kula dopustila da takav jedan muškarac bude na slobodi. Kako ga one drže pod svojom vlašću?“

Damane je ćutke ležala licem prema podu, dok su joj se ramena tresla od plača.

„Odgovori kad te Visoka gospa pita!“ – prosikta Taisa. Nije se ni makla, ali Pura dahnu, trznuvši se kao da je zadobila udarac preko kukova. Udarac je bio zadat kroz ađam.

„P-Pura ne zn-zna.“ Damane s oklevanjem polako ispruži ruku koja je podrhtavala, kao da hoće da dodirne Surotino stopalo. „Molim te. Pura je naučila da se pokorava. Pura govori samo istinu. Molim te, nemoj da kazniš Puru.“

Surot se skladno izmače, pazeći da joj se na licu ne vidi koliko je ljuta. Morala je da se pomakne zbog jedne damane. Jedna od onih što mogu da usmeravaju skoro ju je dodirnula. Osećala se kao da joj je potrebno kupanje – kao da ju je damane zaista dodirnula.

Taisine tamne oči iskolačiše se od besa zbog damanine drskosti. Sva je pocrvenela od sramote što se to dogodilo dok je ona nosila damaninu narukvicu. Kao da je bila rastrzana između želje da se i sama prostre pored damane i moli za oprostaj, i da na licu mesta kazni ženu u sivom zbog drskosti. Alvin je sve to prezrivo posmatrala, stisnutih usana. Svaka crta njenog lica jasno je govorila da se njoj takve stvari nisu dešavale u vreme dok je nosila narukvicu.

Surot za trunčicu podiže jedan prst, što je bio mali znak koji svaki sođin još u detinjstvu nauči – zapovest da se udalji.

Alvin je na tren oklevala dok je tumačila šta to znači, a onda pokušala da svoju grešku prikrije time što se obrušila na Taisu. „Vodi ovo... stvorenje iz prisustva Visoke gospe Surot. A kada je budeš kaznila, idi Sureli i reci joj da vladaš svojom damane kao da nikada ranije nisi nosila narukvicu. Recij joj da te...“

Surot je u svom umu isključila Alvinin glas. Ništa od svega toga nije bila njena zapovest, izuzev naredbe da napuste njeno prisustvo, ali rasprave između sulđam nisu bile dostojne njene pažnje. Kad bi samo znala da li je Puri pošlo za rukom da zaista nešto sakrije. Njene uhode izvestile su je da žene iz Bele kule nisu u stanju da lažu. Nemoguće je bilo naterati Puru da izgovori makar i najsitniju laž – da kaže kako je beli šal zapravo crn – ali iz toga se nije mogao izvesti konačan zaključak. Neki bi možda prihvatili damanine suze i tvrdnje kako to nije u stanju šta god joj sulđam radila, ali niko od tih ne bi se uzdigao na položaj predvodnika Povratka. Puri je možda preostalo nešto volje, možda je bila dovoljno pametna pa da pokuša da upotrebi verovanje kako nije u stanju da laže. Nijedna od žena koje su na kopnu uhvaćene i vezane nije bila potpuno pokorna, niti joj se moglo verovati – za razliku od damane koje su Seanšani doveli sa sobom. Nijedna nije zaista prihvatila svoj položaj, kao seanšanske damane. Ko zna kakve tajne kriju one što sebe zovu Aes Sedai?

Po ko zna koji put Surot je poželela da sa sobom ima drugu Aes Sedai koja je uhvaćena na Tomanskoj glavi. Kada bi mogla obe da ispituje, imala bi bolje izgleda da uoči laži i izbegavanje odgovora. Ali bila je to zaludna želja. Ta je možda mrtva, utopljena u moru ili na izložbi na Dvoru Devet Meseca. Neki od brodova koje Surot nije uspjela da okupi mora da su se vratili preko okeana, a moguće je bilo da je na nekom od njih bila i ta žena.

I sama Surot je lično odaslala jedan brod s pažljivo sročnim izveštajima, skoro pre pola godine, čim je učvrstila svoju vlast nad Predvodnicima. Kapetan i posada bili su iz porodica koje su služile njenu još otkad se Lutair Pendrag proglasio carem, pre skoro hiljadu godina. Bila je to kocka, jer je carica jednostavno mogla da pošalje

nekoga da zameni Surot. Međutim, veća bi kocka bila da nije poslala taj brod. U tom slučaju mogla bi da je spase jedino potpuna pobeda u kojoj bi smrvila neprijatelja. Možda čak ni to. I tako je carica bila obavještena o Falmeu, o Turakovoj nesreći i Surotinij nameri da nastavi. Ali šta je ona o tome mislila i kako je u vezi s tim postupila? To joj je bila veća briga od ma koje damane, šta god ona bila pre no što su joj stavili okovratnik.

Ali carica nije znala sve. Ono najgore nije se moglo poveriti nijednom glasniku, ma koliko on bio odan. To je Surot jedino mogla da izgovori carici na uvo i potrudila se da tako i ostane. Samo je četvoro ljudi koji su znali za tu tajnu još bilo u životu. Od to četvoro, dvoje nikome to svojevolumeno ne bi spomenuli. *Jedini način da tajna bude bolje čuvana jeste da troje umru.*

Surot nije ni shvatila da je to poslednje zapravo promrmljala, sve dok Alvin ne reče: „Ali visokoj gospi je sve troje potrebno živo.“ Žena se držala ponizno, kako i doliči. Savladala je čak i veštinu da joj pogled bude spušten dok istovremeno posmatra Surot, pazeći na neki znak od nje. I glas joj beše ponizan. „Ko zna, Visoka gospo, šta bi carica – neka bi živela zauvek! – uradila da sazna za pokušaj da se tako nešto sakrije od nje?“

Umesto da odgovori, Surot ponovo načini onaj sićušan pokret. Alvin je ponovo oklevala – ali ovog puta zbog nevoljnosti da ode; ta žena nije znala gde joj je mesto! – a onda se duboko poklonila i unatraške napustila Surotino prisustvo.

Surot je morala da se napregne kako bi dostigla spokoj. Sulđam i drugo dvoje bili su nevolja koju u ovom trenutku nije mogla da reši, ali strpljenje je bilo vrlina. Oni što nemaju strpljenja obično završe u Kuli gavranova.

Kada je ponovo izašla na terasu, sluge što su klečale neznatno se pomeriše napred, spremni da priskoče. Ratnici su i dalje stražarili i pazili da je niko ne ometa. Surot ponovo stade pred ogradu, samo što se ovaj put zagleda ka pučini i kopnu stotinama milja ka istoku.

Stekla bi mnogo časti kada bi s uspehom vodila Predvodnike, kada bi otpočela Povratak. Možda bi je čak i usvojili u caričinu porodicu, mada je to bila čast koja je sa sobom donosila nove nevolje. Kada bi joj takođe pošlo za rukom da zatoči tog Zmaja, bio on lažan ili pravi, a još i da nađe načina da vlada njegovom neverovatnom silom...

Međutim, ako – kada ga uhvatim, da li da ga predam carici? To je pitanje.

Njeni dugi nokti ponovo zadobovaše po širokoj kamenoj ogradi.

POGLAVLJE 2

KOMEŠANJA U ŠARI

Vreli noćni vetar duvao je s pučine na kopno, na sever preko široke delte zvane Zmajevi prsti. Bio je to pravi lavirint vodotokova širokih i uskih. Neki od njih bili su začepljeni travom. Ogromna trščana polja razdvajala su niska ostrvca obrasla drvećem paukolikog korenja koje nije raslo nigde drugde. Iza delte lagano se nazire njen izvor: reka Erinin. Široka reka bila je prepuna brodića što su lovili ribu na svetiljku. Odjednom, i brodići i svetiljke divlje se zanjihaše – iznenadno i neočekivano. Neki od starijih ribara promrmljaše nešto o zlim stvarima koje putuju kroz noć. Mladi su im se smejali, ali i oni počеше žustrije da izvlače mreže, željni da se što pre vrate kućama. U pričama se kaže da ti zlo ne može preći prag, sem ako ga ne pozoveš. Tako je u pričama. Ali napolju, u tami...

Kada je noćni vetar stigao do velikog grada Tira, neposredno kraj reke, gde su se gostionice i radnje tiskale rame uz rame s visokim kulama palata koje su se presijavale na mesečini, miris morske soli više se nije osećao. Ali nijedna palata nije bila ni upola visoka kao ogromna građevina, skoro planina, što se pružala od središta grada pa sve do same reke. Kamen Tira, tvrđinja iz legendi, najstarije utvrđenje čovečanstva, podignuto u poslednjim danima Slamanja sveta. Carstva su nastajala i pretvarala se u prah, druga su ih smenjivala, pa i ona padala – ali Kamen je stajao. Bila je to stena o koju su tri hiljade godina bezbrojne vojske slamale koplja, mačeve i zube. Za sve to vreme nijednom nije pao pred osvajačem. Sve do sada.

Gradske ulice, krčme i gostionice bile su skoro puste u maglovitom mraku. Ljudi su bili na oprezu unutar sopstvenih zidina. Onaj ko vlada Kamenom bio je gospodar Tira, i grada i države. Tako je oduvek bilo, a Tairenci su to prihvatili, kao i uvek. Na svetlosti dana građani će klicati svom novom gospodaru s jednakom radošću kao starom; ali kada noć padne, skupiće se zajedno i, uprkos vrelini, drhtati dok vetar iznad njihovih krovova zavija kao hiljadu narikača. U glavama su im poigravale neke

neobične nove nade. Niko u Tiru nikada ranije nije se usudio da se takvom čemu nada. Bile su to nade izmešane sa strahovima starim kao samo Slamanje.

Vetar je nosio dugi beli barjak obasjan mesečinom visoko iznad Kamena, kao da hoće da ga otkine. Čitavom dužinom barjaka bila je oslikana vijugava pojava – nalik na zmiju sa nogama, zlatne lavlje grive i skerletnih i zlatnih krljušti. Kao da je letela na vetru. Bio je to barjak proročanstva, kome su se nadali i koga su se užasavali. Bio je to Zmajev barjak. Ponovorođenog Zmaja. Glasnika spasenja sveta i novog Slamanja. Kao da je razljućen takvim prkosom, vetar se bacio o tvrde bedeme Kamena. Ali Zmajev barjak je ne mareći za to lebdeo u noći i čekao snažnije oluje.

U jednoj sobi, negde u gornjoj polovini južne strane Kamena, Perin je sedeo na kovčegu u podnožju svog kreveta s baldahinom i posmatrao jednu tamnokosu devojkicu kako korača gore-dole. U njegovim zlatnim očima nazirala se trunčica opreza. Faila se obično raspravljala s njim, a ponekad ga i nežno zadirkivala što je tako promišljen; noćas mu ni deset reči nije rekla otkako je ušla u sobu. Osećao je miris ružinih latica koje su bile odložene sa njenom odećom da bi mirisala na njih i onaj poseban miris, samo njen. A u tom blagom nagoveštaju čistog znoja osetio je miris usplahirenosti. Faila to skoro nikada nije pokazivala. Pitajući se zašto li je sada tako raspoložena, osetio je iznenadni svrab između plećaka koji nikakve veze nije imao s noćnom vrelinom. Njena uska podeljena suknja tiho je šuštalala u skladu s njenim koracima.

On razdraženo počeha svoju dve nedelje staru bradu. Bila mu je još kovrdžavija od kose. Takođe mu je od nje bilo vruće. Po stoti put je pomislio da se obrije.

„Pristaje ti“, odjednom kaza Faila i stade u mestu.

On nelagodno sleže ramenima mišićavim od dugog rada u kovačnici. Umela je ona ponekad da to uradi – da zna o čemu on razmišlja. „Svrbi me“, progundala Perin i smesta požele da je to odlučnije rekao. To je njegova brada; može da je obrije kad god hoće.

Posmatrala ga je, nagnuvši glavu u stranu. Zbog izraženog nosa i visokih jagodica činilo se kao da ga prodorno odmerava, što je bila prava suprotnost s mekim glasom kojim je rekla: „Zaista ti pristaje.“

Perin uzdahnu i ponovo slegnu ramenima. Nije ga zamolila da ostavi bradu, niti će to učiniti. Ali on je nekako znao da će ponovo odložiti brijanje. Pitao se kako bi njegov prijatelj Met izašao na kraj s time. Verovatno bi je uštinuo, poljubio i izvalio nešto od čega bi se ona nasmejala i priklonila njegovom mišljenju. Ali Perin, za razliku od Meta, nije umeo s devojkama. Met se nikada ne bi znojio zbog brade samo zato što neka žena misli da bi valjalo da je pušta. Sem ako, možda, ta žena nije Faila. Perin je pretpostavljao da je njen otac duboko zažalio što je otišla od kuće, i to ne samo zato što mu je kći. On je bio najveći trgovac krznom u čitavoj Saldeji, bar je tako tvrdila. Perin je bio siguran da ona uvek postiže najbolje cene.

„Nešto te muči, Faila, a to nije moja brada. Šta je u pitanju?“

Lice joj posta bezizražajno. Gledala je svuda sem u njegovom pravcu, prezrivo okom premeravajući nameštaj u sobi.

Sve je bilo ukrašeno rezbarijama leoparda, lavova, sokolova u napadu i prikazima lova, čak i visoki ormar, krevetski stubovi debeli kao njegova noga i klupa ispred mermernog kamina. Neke od izrezbarenih životinja imale su oči od granata.

Pokušao je on da ubedi Madžheru kako želi da bude u nekoj jednostavnoj sobi, ali ona ga izgleda nije dobro shvatila – mada, nije bila ni glupa ni zaostala. Madžhera je zapovedala pravom vojskom slugu, daleko brojnijom od Branitelja Kamena; ma ko zapovedao Kamenom, ma ko bio na njegovim zidinama, ona se starala o svakodnevnim pitanjima na kojima je sve počivalo. Ali na svet je gledala taireskim očima. Ma kako on bio obučen, mora da je nešto više od mlađanog seljaka kakvim se predstavljao, jer obični ljudi nikada nisu bili gosti u Kamenu – izuzev Branitelja i slugu, naravno. Sem toga, bio je član Randove družine, prijatelj ili sledbenik – a u svakom slučaju na neki način blizak Ponovorođenom Zmaju. Što se Madžhere ticalo, to ga je u najmanju ruku činilo jednakim zemaljskom lordu, ako ne i visokom lordu. Bila je potpuno zaprepašćena što je morala da ga smesti u te odaje, koje nisu imale čak ni sobu za prijem. Perin je mislio da bi se Madžhera onesvestila da je zatražio još jednostavnije odaje. Ako je uopšte i bilo takvih a da nisu pripadale slugama ili Braniteljima. Bar ništa, sem svećnjaka, nije bilo pozlačeno.

Faila se, međutim, nije slagala s njegovim mišljenjem. „Trebalo je da dobiješ bolje odaje. Zaslužuješ ih. Možeš se kladiti u poslednji novčić da je Met dobio bolje.“

„Met voli kitnjaste stvari“, jednostavno odgovori Perin.

„Ne zalažeš se dovoljno za sebe.“

Na to nije odgovorio. Faila se nije nelagodno osećala zbog njegovih odaja, ništa više no zbog brade.

Trenutak kasnije ona reče: „Izgleda da te je gospodar Zmaj zaboravio. Sada sve svoje vreme provodi s visokim lordovima.“

Perina još jače zavrbe između plećaka; sada je znao šta je muči. Pokuša da mu glas bude bezbrižan. „Gospodar Zmaj? Zvučiš kao Tairenka. On se zove Rand.“

„On je tvoj prijatelj, Perine Ajbara, ne moj. Ako takav čovek uopšte ima prijatelje.“ Duboko je uzdahnula i nešto umerenijim glasom nastavila: „Razmišljala sam da odem iz Kamena. Da odem iz Tira. Mislim da me Moiraina sada neće sprečiti u tome. Vesti o... o Randu već dve nedelje kolaju iz grada. On se više ne može smatrati tajnom.“

Perin se jedva suzdrža da ne uzdahne. „Ni ja ne mislim da će te sprečiti. Štaviše, mislim da te smatra suvišnom. Verovatno će ti dati novac, samo da ti vidi leđa.“

Faila se podboči i prostreli ga pogledom. „Zar je to sve što imaš da kažeš?“

„A šta bi ti htela da kažem? Da želim da ostaneš?“ Iznenadi ga bes u sopstvenom glasu. Bio je besan na sebe, a ne na nju. Besan jer ovo nije predvideo, jer nije mogao da iznađe način da to reši. Voleo je da dobrano razmisli o stvarima. Kada žuriš, lako je povrediti ljude bez razmišljanja. Što se upravo i desilo. Njene tamne oči bile su razrogačene od zaprepašćenja. Pokušao je da umekša svoje reči. „Zaista želim da ostaneš, Faila, ali možda bi trebalo da odeš. Znam da nisi kukavica, ali Ponovorođeni Zmaj, Izgubljeni...“ Mada, nigde zapravo više nije bilo bezbedno – ali ima mesta

bezbednijih od Kamena. Bar još neko vreme. Nije, međutim, bio toliko glup da joj to na taj način kaže.

Ali ona izgleda nije marila za to. „Da ostanem? Svetlost me obasjala! Sve je bolje no da čamim ovde kao neka kamenčuga, ali...“ Ona skladno kleknu pred njega i osloni se na njegova kolena. „Perine, ne prija mi da se neprestano pitam kada će se iza nekog ugla pojaviti Izgubljeni ili kada će nas Ponovorođeni Zmaj sve pobiti. Napokon, učinio je to tokom Slamanja. Pobio je sve koji su mu bili bliski.“

„Rand nije Lijus Terin Rodoubica“, pobuni se Perin. „Mislim, on *jeste* Ponovorođeni Zmaj, ali nije... ne bi on...“ Naposletku je učutao, ne znajući kako da završi. Rand zapravo jeste bio ponovo rođeni Lijus Terin Telamon. Biti Ponovorođeni Zmaj značilo je upravo to. Međutim, da li je Rand bio osuđen da proživi Lijusovu sudbinu? Ne samo da poludi – to je čekalo svakog muškarca što je u stanju da usmerava, kao i smrt od raspadanja – već i da ubije svakog kome je drag?

„Pričala sam s Bain i Čijad, Perine.“

To ga nije iznenadilo. Znatan deo vremena provodila je s Aijelkama. Upala je u nešto malo nevolja zbog tog prijateljstva, ali izgleda da su joj Aijelke bile jednako drage koliko je prezirala taireske plemkinje u Kamenu. Samo što on nikakve veze nije video između njih i stvari o kojima su upravo razgovarali, pa je to i rekao.

„Kažu mi da se Moiraina ponekad raspituje gde si ti. Ili Met. Zar ne shvataš? Kad bi mogla da vas posmatra uz pomoć Moći, ne bi morala to da čini.“

„Da me posmatra uz pomoć Moći?“, slabašno ponovi on. Na to nikad nije pomislio.

„Ali ne može. Pođi sa mnom, Perine. Možemo biti na dvadeset milja od reke pre no što primeti da nas nema.“

„Ne mogu“, kaza on jadno. A zatim pokuša da joj poljupcem skrene pažnju, ali ona skoči na noge i ustuknu tako brzo da je skoro pao na nos. Nije bilo svrhe da pokuša da joj priđe. Prekrstila je ruke ispod grudi, kao neku nepremostivu prepreku.

„Nemoj mi reći da je se bojiš. Znam da je ona Aes Sedai i da svi vi igrate na njenim uzicama. Možda je ona... Randa... tako čvrsto vezala da joj ne može pobeći. A sama Svetlost zna da Egvena i Elejna, pa čak ni Ninaeva, ni ne žele da joj uteknu – ali ti možeš raskinuti njene uzice, samo ako pokušaš.“

„Nema to nikakve veze s Moirainom. Jednostavno, neke stvari moram da uradim. Ja...“

Ona ga prekide. „Da se nisi usudio da mi izvaljuješ te mužjačke gluposti kako muškarac mora da izvrši svoju dužnost. Znam ja šta je dužnost jednako dobro kao ti – i ovde te nikakva dužnost ne vezuje. Možda i jesi ta'veren, iako ja to ne vidim, ali on je Ponovorođeni Zmaj, ne ti.“

„Ma, hoćeš li me ti već jednom saslušati?“ – dreknu on i ošinu je pogledom, a ona odskoči. Nikada ranije nije digao glas na nju, ne tako. Digla je glavu i ispravila rame-na, ali ništa nije rekla. Perin nastavi: „Mislim da sam ja nekako deo Randove sudbine. I Met takođe. Mislim da Rand ne može da uradi ono što mora sem ako i mi ne obavimo naš deo posla. To je dužnost. Kako mogu da odem ako bi to možda značilo da će Rand pretrpeti neuspeh?“

„Možda?“ U njenom glasu osećao se tračak sumnje, ali samo tračak. Perin se zapita da li bi mogao da natera sebe da malo češće više na nju. „Da li ti je to Moiraina rekla, Perine? Dosad je trebalo da naučiš kako ne treba verovati baš svemu što neka Aes Sedai kaže.“

„Sam sam došao do toga. Mislim da se ta'vereni međusobno privlače. Ili možda Rand privlači Meta i mene. Trebalo bi da je on najsnažniji ta'veren još od Artura Hokvinga, možda još od Slamanja. Met ni neće da prizna kako je ta'veren, ali kad god pokuša da pobjegne, uvek ponovo završi uz Randa. Loijal kaže kako nikada nije čuo za tri ta'verena istog godišta i iz istog mesta.“

Faila glasno frknu. „Loijal ne zna baš sve. On nije preterano star za jednog Ogijera.“

„Prešao je devedesetu“, odvrati Perin braneći se, a ona mu se nasmeši. Po ogijerskim merilima, devedesetogodišnjak nije bio mnogo stariji no što je Perin bio star za čoveka. Možda čak i mlađi. Nije znao mnogo o Ogijerima. U svakom slučaju, Loijal je pročitao više knjiga no što je Perin u životu video ili za njih čuo. Ponekad je mislio da je Loijal pročitao svaku knjigu ikad napisanu. „Sem toga, zna više od tebe i mene. Smatra da sam možda u pravu. Moiraina takođe. Ne, nisam je pitao, ali zašto bi inače motrila na mene? Da ne misliš kako hoće da joj napravim kuhinjski nož?“

Na tren je ćutala, a onda glasom punim saosećanja reče: „Jadni Perine. Ja sam otišla iz Saldeje da bih pronašla pustolovine, a sada kada se nalazim usred najveće pustolovine od Slamanja sveta, jedino želim da budem negde drugde. Ti samo želiš da budeš običan kovač, a hteo to ili ne – završićeš u pričama.“

On skrenu pogled, iako je još bio omamljen njenim mirisom. Nije mislio da će iko pričati priče o njemu, sem ako čitav svet ne sazna za njegovu tajnu. Faila je mislila da zna sve o njemu, ali nije bila u pravu.

Uza zid naspram njega bili su oslonjeni sekira i čekić, i jedno i drugo jednostavno, načinjeno da obavlja posao, s dugim držaljama. Sekira je s jedne strane imala okrutno sečivo u obliku polumeseca, a sa druge debeli šiljak. Jedina njena svrha bilo je nasilje. Sa čekićem je mogao da pravi stvari, a to je u jednoj kovačnici već i učinio. Glava čekića je bila dvostruko teža od sečiva sekire, ali svaki put kad bi tu sekiru uzeo u ruke – ona mu se činila težom. Tom sekirom je... Namrštio se, jer nije želeo da razmišlja o tome. Faila je bila u pravu. Jedino je želeo da bude kovač, da se vrati kući, ponovo vidi svoju porodicu i radi u kovačnici. Ali znao je da to nije suđeno.

Ustao je i uzeo čekić, pa ponovo seo. Malo bi mu laknulo kada mu je bio u rukama. „Gazda Luhan je imao običaj da kaže kako ne možeš da ostaviš posao koji se mora završiti.“ A onda shvati da je to preblizu onome što je ona nazvala mužjačkim glupostima, pa malo brže reče: „On je kovač u mom rodnom selu. Bio sam njegov šegrt. Pričao sam ti o njemu.“

Na njegov iznenađenje, nije iskoristila tu priliku da ga izgrdi. Zapravo, ništa nije rekla, već ga je samo gledala i čekala nešto. Trenutak kasnije on shvati šta.

„Onda, da li odlaziš?“ – upita je.

Ona otrese suknju. Neko vreme je ćutala, kao da rešava šta da mu odgovori. „Ne znam“, naposletku kaza. „U lep si me sos ti uvalio.“

„Ja? Šta sam ja uradio?“

„Pa, ako ne znaš, ja ti sigurno neću reći.“

Perin se ponovo počea po bradi i zagleda u čekić koji je držao. Met bi verovatno znao na šta je mislila. Pa čak i matori Tom Merilin. Sedokosi zabavljač je tvrdio kako niko ne razume žene, ali čim je izašao iz svog tesnog sobička u dubinama Kamena, ubrzo ga je okružilo nekoliko devojaka dovoljno mladih da mu budu unuke, koje su ga s uzdasima slušale dok je svirao na harfi i pripovedao o slavnim pustolovinama i ljubavima. Faila je bila jedina žena koju je Perin želeo, ali ponekad se osećao kao riba koja pokušava da pojmi pticu.

Znao je da ona želi da je pita. Toliko je znao. Možda će mu reći, a možda i ne – ali želela je da je pita. Međutim, tvrdoglavo je ćutao. Rešio je da je ovog puta izmori čekanjem.

Napolju, u mraku, jedan petao oglasi se kukurikanjem.

Faila zadrhta i obgrli se. „Moja dadilja je imala običaj da kaže kako to znači da smrt dolazi. Naravno, ja u to ne verujem.“

On otvori usta da se saglasi kako su to budalaštine, iako se i sam stresao. Ali u tom trenu začu neko škriputanje i tresak, kao da je nešto palo. Sekira mu je pala na pod. On se namršti, zapitavši se zbog čega li je pala, kada se sekira ponovo pomeri, sama od sebe, pa polete pravo na njega.

Ni ne razmišljajući, on zamahnu čekićem. Udar metala o metal prigušio je Failin vrisak. Sekira polete preko sobe, odbi se o suprotni zid i ponovo polete ka njemu. Perin se naježio od glave do pete.

Kako sekira prolete kraj nje, Faila skoči i obema rukama zgrabi držalju. Sekira joj se obrnu u rukama i sečivo polete ka njenom prestrašenom licu. Perin u poslednjem trenutku skoči, bacivši čekić kako bi mogao da zgrabi sekiru. Jedva mu je pošlo za rukom da spreči okrutno sečivo da se zarije u Failu. Pomislio je kako će umreti ako je sekira – njegova sekira – povredi. On je povuče dalje od nje tako snažno da mu se debeli šiljak skoro zario u grudi. Što se njega ticalo, ako bi to sprečilo sekiru da povredi Failu, smesta bi pristao. Ali imao je neki loš predosećaj da to neće biti moguće.

Oružje se otimalo kao da je živo biće, i to obdareno nekom zlom voljom. Želelo je Perina – znao je to kao da je sekira urliknula – ali lukavo se borilo. Kada je povuče kao sekiru dalje od Faila, iskoristila je njegove pokrete da pokuša da se zarije u njega. Kada ju je gurnuo dalje od sebe, pokušala je da dosegne Failu, kao da je znala da će zbog toga on prestati. Ma koliko čvrsto stezao držalju, ona mu se okretala u rukama, čas mu preteći šiljkom – a čas oštirim sečivom u obliku polumeseca. Šake su ga već bolele od napora, a mišićave ruke bile su mu potpuno napete. Lice mu je oblio znoj. Nije bio siguran koliko ima vremena pre no što mu se sekira otme iz šaka. Ovo je bilo ludilo, čisto ludilo. Nije imao vremena ni da razmisli.

„Napolje“, procedi kroz stisnute zube. „Izlazi iz sobe, Faila!“

Lice joj beše mrtvački bledo, ali ona odmahnu glavom i stade da se rve sa sekirrom. „Ne! Neću te ostaviti!“

„Ubiće nas oboje!“

Ona ponovo odmahnu glavom.

Zarežavši, on jednom rukom pusti sekiru – druga mu se sva tresla od napora, a dlan ga pekao od držalje koja se neprestano okretala – i odgurnu Failu. Ona ciknu dok ju je gurao ka vratima. Ne obraćajući pažnju na njenu viku i pesnice koje su ga tukle, ramenom ju je držao uz zid dok je slobodnom rukom otvarao vrata, pa ju je onda izgurao u hodnik.

Zalupivši vrata za njom, osloni se leđima na njih i kukom namače rezu, pa ponovo obema rukama zgrabi sekiru. Teško sečivo, oštro i blistavo, podrhtavalo je na svega nekoliko palaca od njegovog lica. On se iz petnih žila nape i odgurnu sekiru što je dalje mogao od sebe. Iza debelih vrata prigušeno se čulo kako Faila viče i osećao je kako udara o njih, ali skoro da je nije bio svestan. Žute oči kao da su mu sijale, kao da su odbijale svaku trunčicu svetlosti u sobi.

„Sada smo samo ti i ja ovde“, proreža sekiri. „Krv i pepeo, kako te mrzim!“ Duboko u sebi, skoro da zaurla od smeha. *Trebalo bi da Rand bude taj koji će poludeti, a evo mene kako pričam sa sekirom! Rand! Oganj ga spalio!*

Iskeživši zube, on odgurnu sekiru na pun korak od vrata. Oružje se treslo i borilo da se zarije u njega. Skoro da je osećao tu žeđ za sopstvenom krvlju. Iznenada urliknuvši, on povuče sečivo ka sebi i baci se unazad. Da je sekira zaista bila živa, bio je siguran da bi čuo pobjednički krik dok mu je letela ka glavi. U poslednjem trenu, on se okrete i natera sekiru da proleti pored njega. Uz glasan tresak, sečivo se zari u vrata.

Osetio je kako život – jedino je tako mogao to da nazove – napušta zatočeno oružje. Lagano ga je pustio. Sekira je ostala zarivena u vrata. Ponovo je bila običan čelik i drvo. Svejedno, činilo mu se pametnim da ostane tu gde jeste, zarivena u vrata. Rukom koja se tresla obrisa znoj s lica. *Ludilo. Kud god Rand išao, ludilo ga sledi.*

Odjednom shvati da više ne čuje Failu kako viče, niti da lupa o vrata. Smesta se bacivši ka njima, povuče rezu i žurno ih otvori. Sa spoljne strane videlo se kako je čelični polumesec prosekao debelo drvo. Presijavao se na svetlosti koju su bacale svetiljke razmeštene duž hodnika zastrtog tapiserijama.

Faila je samo stajala, podignutih ruku, kao da se zamrzla u mestu dok je lupala po vratima. Široko razrogačenih očiju, dodirnula se po nosu. „Samo još jedan palac“, slabašno reče, „i...“

Odjednom se prenuvši, ona polete ka njemu i snažno ga zagrlila. Obasula mu je vrat i bradu poljupcima praćenim nerazumljivim mrmljanjem. Jednako brzo, odgurnula se od njega i prestravljeno mu rukama prešla preko grudi i ruku. „Jesi li povređen? Da nisi ranjen? Da li je...“

„Dobro sam“, kaza joj on. „Ali jesi li ti dobro? Nisam hteo da te uplašim.“

Ona ga ozbiljno pogleda. „Zaista? Ni na koji način nisi povređen?“

„Nisam ni ogreban. Ja...“ Od njenog snažnog šamara glava mu zazvoni kao nakon udarca čekićem.

„Ti čupavi vole! Mislila sam da si mrtav! Plašila sam se da te je to čudo ubilo! Mislila sam...!“ Ućuta kada je on zgrabi za ruku u trenutku dok je pokušavala ponovo da ga ošamari.

„Molim te, nemoj više to da radiš“, tiho joj kaza. Obraz ga je pekao od otiska njenog dlana. Činilo mu se da će ga vilica cele večeri boleti.

Uhvatio ju je za zglob nežno, kao što bi uhvatio neku ptičicu, ali iako se Faila otimala, njegova ruka nije se ni makla. U poređenju s čitavim radnim danom provedenim u kovačnici, nju je držao bez po muke, čak i posle borbe sa sekirom. Ona odjednom kao da odluči da ne obraća pažnju na njegov stisak i pogleda ga pravo u oči. Ni tamne ni zlatne oči nisu trepnule. „Mogla sam da ti pomognem. Nisi imao prava...“

„Imao sam svako moguće pravo“, odlučno joj odvrati on. „Nisi mogla da mi pomogneš. Da si ostala, oboje bismo poginuli. Nisam mogao da se borim – ne kao što sam morao – i da pazim da ne budeš povređena.“ Ona otvori usta, ali Perin diže glas i nastavi: „Znam da to mrziš. Pokušaću što bolje mogu da se prema tebi ne ponašam kao da si krhka i nejaka, ali ako tražiš od mene da te gledam kako umireš, uvezaću te kao jagnje za prodaju i poslati te gazdarici Luhan. Ona neće trpeti takve gluposti.“

Dodirnuvši jezikom zub i pitajući se da li se on to rasklimao, skoro da je pozeleo da vidi Failu kako pokušava da izađe na kraj sa Alsbet Luhan. Kovačeva žena je svog muža držala u redu a da se pri tom nije mučila ništa više no kad sređuje kuću. U društvu gazdarice Luhan čak je i Ninaeva pazila na svoj oštar jezik. Zub je i dalje čitav, zaključio on.

Faila se odjednom tiho nasmeja. „Učinio bi to, zar ne? Ali pokušas li tako nešto, nemoj misliti da se ne bi igrao sa Mračnim.“

Perin je bio toliko iznenađen da ju je pustio. Nikakvu razliku nije mogao da vidi između onog što je upravo rekao i onoga što joj je ranije kazao. Ali zbog onog maločas sva je planula, a sada ga je posmatrala... milo. Mada, nije bio siguran da se u potpunosti šalila kada mu je pripretila da će ga ubiti. Faila je bila puna skrivenih noževa i umela je da ih koristi.

Ona vidno protrlja zglob i promrmlja nešto sebi u bradu. Načuo je reči „čupavi vo“, i smesta sebi obećao kako će obrijati tu glupavu bradu. Hoće.

Ona naglas reče: „Sekira. Bio je to on, zar ne? Ponovorođeni Zmaj je pokušao da nas ubije.“

„To mora da je bio Rand.“ Perin naglasi ime. Nije želeo da o Randu razmišlja na bilo koji drugi način. Više je voleo da se Randa seća kao momka s kojim je odrastao u Emondovom Polju. „Ali sigurno nije pokušao da nas ubije. Ne on.“

Ona mu se kiselo nasmeši. „Ako nije pokušavao, nadam se da se nikada neće ozbiljno potruditi.“

„Ne znam šta je radio, ali nameravam da mu kažem da prestane s tim – i to iz ovih stopa.“

„A ja ne znam zašto mi je stalo do čoveka koji toliko brine o svojoj bezbednosti“, promrmlja ona.

On je zbunjeno pogleda, zapitavši se šta je time htela da kaže, ali ona ga samo uhvati za ruku. I dalje se pitao kad su krenuli kroz Kamen. Sekiru je ostavio tamo gde je bila. Nikoga neće povrediti dok je zarivena u vrata.

* * *

Zuba stegnutih oko dugog kamiša, Met još malo razgrnu kaput i pokuša da se usredredi na karte pred sobom i novac zgrnut nasred stola. Na sebi je imao jarkocrveni kaput andorskog kroja, načinjen od najbolje vune, sa zlatnim vezom na manžetnama i dugom okovratniku, ali svakim danom sve je više shvatao koliko je Tir južnije od Andora. Lice mu je bilo obliveno znojem, a košulja se lepila za leđa.

Niko od njegovih drugova za stolom izgleda nije mario za vrelinu iako su nosili kapute još deblje od njegovog, sa naduvanim rukavima. Svi su nosili postavljenu svilu i brokat i prugasti saten. Dvojica slugu u crvenim i zlatnim livrejama pazila su da srebrni pehari kraj kockara budu neprestano puni vina i da sjajni srebrni poslužavnici s maslinkama, raznim sirevima i lešnicima budu nadohvat ruke. Vrućina izgleda nije smetala ni slugama, iako bi povremeno neko od njih zevnuo kada bi pomislio da niko ne obraća pažnju na njega. Noć je već dobrano poodmakla.

Met se uzdrža da ne podigne karte i ponovo ih pogleda. Sigurno se nisu promenile. Tri vladara – bile su to najjače karte – značila su skoro sigurnu pobjedu.

Bolje bi se osećao da su se bacale kockice. Na mestima gde se on obično kockao retko kada se mogao naći špil karata, ali novac je menjao ruke u pedesetak različitih igara koje su se igrale s kockicama. Nažalost, ovi mladáni taireski plemići radije bi nosili prnje no bacali kocke. Bilo je to za seljake, iako su dobro pazili da tako nešto ne izjave u njegovom prisustvu. Nisu se plašili njegove naravi, već njegovih prijatelja. Igrali su igru koja se zvala čop, i to sat za satom, iz noći u noć. Služili su se rukom oslikanim i premazanim kartama, koje je načinio jedan čovek u gradu. Taj se zahvaljujući ovim ljudima, i drugima poput njih, skoro obogatio. Jedino što bi moglo da im skrene pažnju s kartanja bile su žene ili konji – ali ne zadugo.

Svejedno, on je brzo shvatio kako se igra. Iako je imao više sreće s kockama, i karte su mu išle. Pokraj njegovih karata na stolu bila mu je kesa nabrekla od novca, a jednu još veću imao je u džepu. Nekada, dok je još bio u Emondovom Polju, mislio bi da je to pravo bogatstvo, dovoljno da ostatak života provede kao bubreg u loju. Međutim, njegovo viđenje lagodnog života promenilo se otkako je otišao iz Dve Reke. Mladi plemići svoj novac držali su pred sobom razbačan u blistave gomile, ali Met neke stare navike nije imao nameru da menja. Ponekad je u gostionicama i krčmama bilo neophodno da se čovek brzo izgubi. Pogotovo ako ga sreća zaista dobro služi.

Kada bude nakupio dovoljno novca da živi kako mu to bude odgovaralo, jednako će se brzo izgubiti iz Kamena. I to pre no što Moiraina shvati da je to rešio. Da se on pitao, pobegao bi iz Kamena još pre nekoliko dana. Jedino ga je zadržala činjenica da se tu moglo nakupiti zlata. Jedna noć za ovim stolom donela bi mu više od čitave sedmice provedene u kockanju po krčmama. Samo ako ga sreća bude služila.

Lagano se namršti i zabrinuto dunu u lulu ne bi li postigao da deluje nesigurno u svoje karte. Dvojica mladih plemića takođe su među zubima držala lule, ali ukrašene srebrom i umetnutim ćilibarom. Zbog usijanog i učmalog vazduha namirisani duvan osećao se kao požar u odaji za oblačenje neke gospe. Mada, Met nikada nije bio u

nekoj takvoj odaji. Zbog bolesti koja ga je skoro ubila, pamćenje mu je bilo puno rupa kao najbolja čipka, ali bio je siguran da bi se toga setio. *Čak ni Mračni ne bi bio toliko zao da mi to izbriše iz pamćenja.*

„Danas je pristao jedan brod Morskog naroda“, promrmlja Rejmon, ne vadeći lulu iz usta. Brada plećatog plemića bila je nauljena i podšišana tako da obrazuje uredan šiljak. Bila je to najnovija moda među mladim plemićima, a Rejmon je grabio za takvim stvarima isto kao za ženama. Što je bilo tek zeričak manje revnosno od načina na koji se kartao. Rejmon baci srebrnu krunu na gomilu posred stola i uze još jednu kartu. „Kažu da su to najbrži brodovi. Kažu da su brži od vetra. Voleo bih to da vidim. Oganj mi dušu spalio, voleo bih da vidim.“ Nije ni pogledao kartu koju je dobio. Nikad ih nije gledao dok ne dobije svih pet.

Punački čovek rumenih obraza koji je sedeo između Rejmona i Meta nasmeja se na njegove reči. „Hteo bi da vidiš brod, Rejmone? Ti zapravo misliš na devojkice, zar ne? Na žene. Egzotične lepotice Morskog naroda s njihovim prstenjem, đinđuvama i njihanjem u hod, zar ne?“ I on baci krunu, pa uze kartu i namršti se kada je pogleda. Ali to ništa nije značilo. Po Edorionovom licu uvek bi se dalo zaključiti da su mu sve karte rasparene i male. Međutim, dobijao je češće no što je gubio. „Pa, možda bih imao više sreće s morskim devojkama.“

Čovek koji je delio karte, jedan visok i vitak mladić brade još tamnije i bujnije od Rejmonove – sedeo je Metu s druge strane – dodirnu se po nosu. „Misliš da će ti se s njima posrećiti, Edorione? Sudeći po tome kako ne silaze s brodova, imaćeš ti sreće ako osetiš dašak njihovog mirisa.“ On načini pokret kao da rukom grabi vazduh i duboko udahnu, proprativši to uzdahom. Ostali mladi plemići, uključujući i Edoriona, grohotom se nasmejaše.

Ali najglasnije se smejaio jedan mladić neupadljivog lica po imenu Estean. Dok se smejaio, prolazio je prstima kroz mlitavu kosu koja mu je stalno padala po čelu. Ako bi neko zamenio njegov lepi žuti kaput nekim od sirove vune, mogao bi da prođe kao običan seljak, a ne sin visokog lorda s najbogatijim posedom u Tiru. Čak i ako se uzme u obzir samo ono što je lično posedovao, bio je najbogatiji čovek za stolom. Takođe je popio daleko više vina od ostalih.

Teturavo se nagnuvši preko čoveka koji je sedeo do njega, kicoša po imenu Baran, koji je većito dizao svoj tanak nos, Estean drhtavim prstom slabušno gurnu mladića koji je delio karte. Baran se izmače unazad, stisnuvši kamiš zubima, kao da se bojao da će Estean povratiti.

„Ta ti je dobra, Karlomine“, prokrklja Estean. „I ti tako misliš, zar ne, Barane? Edorion ih neće ni omirisati. Ako baš hoće da iskuša sreću... da se kocka... trebalo bi da se oproba s aijelskim curama, kao ovaj Met ovde. Sva ona koplja i noževi. Oganj mi dušu spalio. Bilo bi to kao da pozoveš lavicu na ples.“ Oko stola zavlada mrtva tišina. Estean nastavi da se sam smeje, a onda trepnu i ponovo prstima prođe kroz kosu. „Šta je bilo? Da nisam nešto rekao? Oh! Oh, da. Oni.“

Met se jedva suzdrža da se ne namršti. Budala je morala da pomene Aijeje. Jedino bi bilo gore da je pomenuo Aes Sedai. Plemići bi radije trpeli Aijeje da se šetaju kroz

hodnike i streljaju pogledima svakog Tairencu koji bi im se našao na putu no jednu jedinu Aes Sedai – a ovi su ljudi mislili kako moraju da podnose najmanje njih četiri. Met iz kese na stolu izvadi andorsku srebrnu krunu i baci je na banak. Karlomin mu polako baci kartu.

Met je pažljivo odiže, ali nije ni trepnuo. Vladar pehara, visoki lord Tira. Vladari u špilu menjali su se u zavisnosti od zemlje u kojoj su karte napravljene, a vladar te države uvek je bio prikazan kao vladar pehara, kao najjača karta. Ove su karte bile stare. Već je video nove špilove s Randovim licem, ili nečim sličnim, na vladaru pehara, i to sa sve Zmajevim barjakom. Rand je vladao Tirom. Bilo je to toliko besmisleno da mu je došlo da se uštine. Rand je bio čobanin, dobar za druženje sem kad ne postane sav ozbiljan i odgovoran. Međutim, sada je on Ponovorođeni Zmaj. To mu je govorilo da je glup kao kamen što sedi tu, gde ga Moiraina može zgrabiti kad god poželi, i čeka da vidi šta će Rand sledeće uraditi. Možda Tom Merilin bude voljan da pođe sa njim. Ili Perin. Samo, Tom se smestio u Kamen kao da nikad više neće ni izaći iz njega, a Perin nikud neće poći ako Faila ne pokaže prstom. Pa, Met je bio spreman da putuje sam, ako bude potrebno.

A ipak, nasred stola ispred tih mladih plemića bilo je srebro i zlato. Ako bude dobio i petog vladara, imaće najjaču ruku u čopu. Mada mu, zapravo, i nije bila potrebna. Odjednom je osetio kako ga sreća golica. Naravno, nije zveckala kao s kockicama, ali već je bio siguran da niko neće dobiti jače karte od njega. Tairenci su se čitave noći divlje kartali. Tokom najkraćih ruku na stolu je bilo dovoljno novca da se kupi deset imanja.

Ali Karlomin je samo gledao špil karata u ruci, umesto da uzme svoju četvrtu, a Baran besno grizao lulu i slagao novac pred sobom, kao da namerava da ga strpa u džep. Rejmon se namrštio, a Edorion ljutito gledao svoje nokte. Samo se Estean nije promenio. Nesigurno se cerio i posmatrao ljude za stolom. Možda je već zaboravio šta je rekao. Obično bi svima pošlo za rukom da se svaki pomen Aijela okrene na smeh, ali već je bilo kasno i svi su dobrano popili.

Met poče grozničavo da razmišlja kako da ih spreči da pakupe zlatnike i odu. Jedan pogled na njihova lica jasno mu je rekao kako neće biti dovoljno da jednostavno povede razgovor o nečemu drugom. Ali bilo je i drugog načina. Ako bude mogao da ih nagna da se Aijelima smeju... *A da li je to vredno da se i meni smeju?* Zagrizavši kamiš, pokušava da se seti nečeg drugog.

Baran obema šakama zgrabi zlatnike i krete da ih strpa u džepove.

„Možda se i oprobam s tim ženama Morskog naroda“, brzo kaza Met, uzevši lulu u ruku. „Čudne ti se stvari dese kada juriš za aijelskim curama. Veoma čudne. Kao na primer igra koju zovu 'Devičin poljubac.'“ To im je privuklo pažnju, ali Baran nije spustio zlatnike, a Karlomin nije uzeo novu kartu.

Estean se pijano nasmeja. „Valjda te poljube čelikom u rebra. Device koplja, shvatate, čelik. Koplje u rebra. Oganj mi dušu spalio.“ Niko se drugi ne nasmeja. Ali pažljivo su ga slušali.

„Ne baš“, Metu pođe za rukom da se isceri. *Vatra me sagorela, kad sam ovoliko rekao, mogao bih i ostalo da ispričam.* „Ruark mi je rekao da, ako hoću da se dobro